Ազգ
Azg
2 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2007 ՈՒՐԲԱԹ 201(3853)

Հայաստանում ժամանակն այլ է

Իտալացի հայազգի կինոսցենարիստ Տոնինո Գուերան «Իզվեստիա» թերթին տված հարցազրույցում խոսել է նաեւ Հայաստանի մասին: Նա նշել է, որ իր կարծիքով Հայաստանում ժամանակն այլ սկզբունքով է շարժվում, ոչ թե առաջ, այլ դեպի վեր, քանի որ հանդիպումը հնադարյան վանքերի հետ հոգեւոր է եւ տանում է դեպի վեր: Գուերան նշում է, որ ինքը եղել է այն եկեղեցում, ուր այցելել է Սերգեյ Փարաջանովը, եւ նստելով եկեղեցու նստարաններից մեկին, կրկին հանդիպել է մեծ ռեժիսորի հետ:

Խցանում ռուս-ադրբեջանական սահմանում

Ռուսաստանը իր տարածք չի թողնում բեռնատարներ Ադրբեջանից: «Սամուր» սահմանային անցակետում կուտակվել են հարյուրից ավելի բեռնատար մեքենաներ: Ռուսական կողմը հրաժարվում է հայտնել գյուղմթերքով բարձված բեռնատարների ուշացման պատճառները: Դաղստանի մաքսային ծառայության տվյալներով, վերջին ժամանակներս սահմանային հսկողությունը խստացվել է, ինչի պատճառով էլ ավտոմեքենաները մանրակրկիտ ստուգվում են:

Հասարակությունը թշնամի բանակների բաժանելու իրավունք չունենք

ՄԱՐԻԵՏԱ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

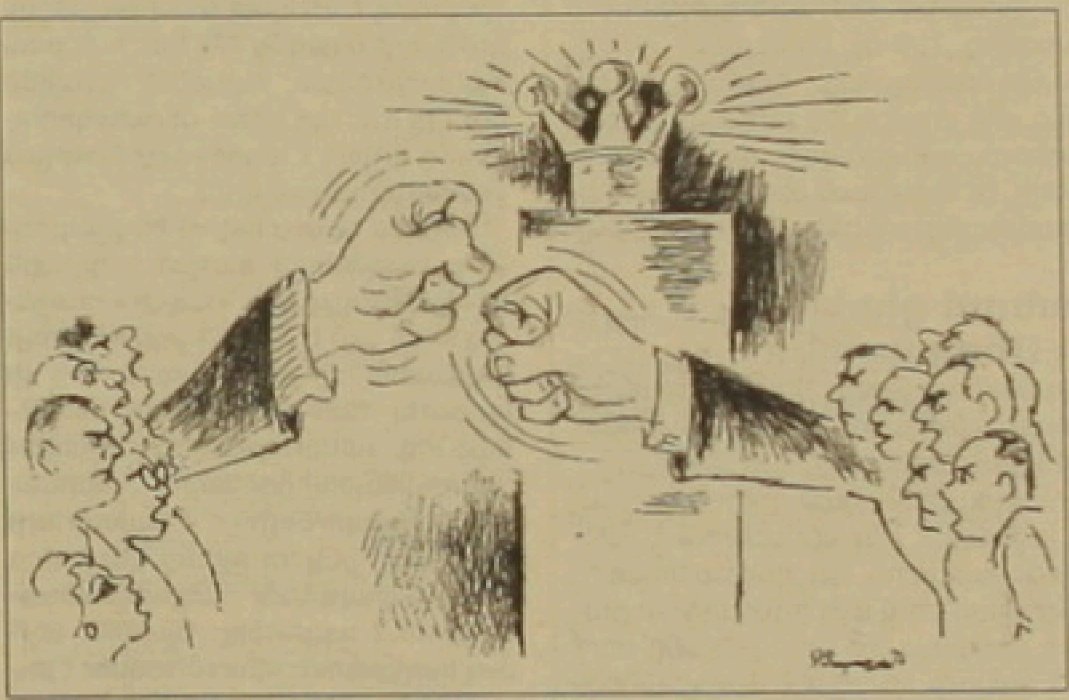

Ամեն մի համապետական ընտրությունից առաջ մեր հասարակությունը հայտնվում է անառողջ վիճակում, քանի որ մեզ մոտ ընտրություններին գնացող քաղաքական ուժերը ոչ թե հողաբաց բացատրում են, թե ինչն ինչպես եւ ինչ միջոցներով են փոխելու, այլ պարզապես հանրության ականջն են լցնում անմատուցելի մի բան՝ թե այ ժողովուրդ, մեզ ընտրեք՝ լավ կլինի, իշխանություններին էլ առաջարկում են՝ տեղերք, ոչ ավել, ոչ պակաս, ձեր տեղը մեզ զիջեք, մենք լավ իշխանություն ենք լինելու, ու վերջ: Իշխանությունն էլ ասում է՝ ինչո՞ւ, մենք ինչո՞վ ենք պակաս ձեզանից: Իսկ թե ինչու պետք է հանրությունը հավատ ընծայի մերկ ու չհիմնավորված խոսքերին, դրա բացատրությունը չկա: Պետք է հավատա ու վերջ: Պարզապես էս մեկը լավ տղա է, մյուսը սիրուն աչքեր ունի, էն մյուսն էլ անվերջ խոսում է, կարդ չունի, որ խոսքի սկիզբն ու վերջն իրար չեն բռնում: Ահա ողջ քաղաքականությունը: Լրատվամիջոցներից էլ պահանջում են, թե սատար կանգնեք մեզ՝ մենք ենք բարեփոխիչները, մենք ենք ժողովրդավարություն զարգացնողը եւ այլ լավ-լավ բան բերողները: Ու բոլորն են այդպես կամ ամեն մեկը՝ յուրովի: Այն լրատվամիջոցին կամ լրագրողին, որ հարցեր ունի «ինչուի» եւ «ինչպեսի» մասին, որ հալած յուղի տեղ չի ընդունում ամեն շանտաժ ու շարունակում է հավասար լուսաբանել բոլորին (լավ, մի՞թե դա չէ լրատվամիջոցի առաքելությունը), ռոակում են թշնամու բանակից, մոռանալով, որ լրատվամիջոցը ոչ թե սրա կամ նրա կողմը պետք է պահի, քաղաքականությամբ պետք է զբաղվի, այլ մտորի քաղաքականությամբ զբաղվողների օգտակար գործողության գործակցի մակարդակի մասին: Մի խոսքով՝ լրատվամիջոցներում եւ նրանց շուրջն արդեն 20 տարի նույն վիճակն է եւ ուրիշ լրատվության այս հասարակության ականջը չի կարողանում սովորել, ավելի ճիշտ՝ նրան հնարավորություն չեն տալիս սովորելու: «Դու ո՞ւմ կողմից ես», հարցնում է լրագրողը լրագրողին ու չի ընդունում, որ դու ոչ մեկի կողմից էլ չես եւ իրավունք էլ չունես լինելու, որովհետեւ դու պետք է լրատվություն հասցնես բոլորի համար ու ոչ երբեք հեղափոխություն անող մի նեղ շերտի կամ իշխանական բուրգի, ինչպես Հայաստանի առաջին նախագահն է սիրում ասել:

Իսկ այսօր այդ վիճակն առավել տեսանելի է, քանի որ քաղաքականություն վերադարձած Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի կողմնակիցներին թվում է, թե հենց իրենք են երկրի փրկիչները, եւ միայն իրենց համար պետք է ծնծղա խփեն բոլորը՝ դրա համար որեւէ լուրջ փաստարկ չներկայացնելով, ինչպես որ ընդունված է նորմալ հասարակությունների մեջ: Նրանց միակ փաստարկը, շեֆից ընդօրինակած շարժուձեւով, միայն վիրավորելն է կամ սպառնալիքը: Ասենք, իշխանությունից էլ պակաս սովորելու բաներ չեն ունեցել նրանք՝ հանրահավաքի կոչող մարդկանց ծեծելն ու աչքերին արցունքաբեր գազ թողնելը ո՞ր ժողովրդավարության մեջ են տեղավորվում: Եվ նրանք դառնում են ագրեսիվ մարտնչող զանգված, որոնք ոչինչ չեն լսում, այլ՝ միայն խոսում են:

Տես էջ 3

ՀԱԿԻՐՃ

ԼՂՀ նախագահը մեկնելու է ԱՄՆ

Բոստոնում լույս տեսնող «Հայրենիք ուիքլի» հանդեսը հաղորդագրություն է տարածել, որ տարեկան տելեթոնից մի քանի օր առաջ ԱՄՆ կայցելի Բակո Սահակյանը: Հաղորդվում է, որ ԼՂՀ նախագահը նոյեմբերի 10-ից մինչեւ 12-ը այցելելու է Նյու Յորքի եւ Նյու Ջերսիի նահանգներ, նաեւ Դեթրոյթ եւ Բոստոն:

Տեր-Պետրոսյանը կհանդիպի ուսանողների հետ

Ըստ ոչ պաշտոնական լուրերի, Հայաստանի առաջին նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը շաբաթ օրը պատրաստվում է հանդիպել Երեւանի բուհերի ուսանողների հետ: Հանդիպումը հավանաբար կկազմակերպվի «Արմենիա-Մարիոթ» հյուրանոցի «Տիգրան Մեծ» սրահում:

Ընդդիմադիր դասախոսը հեռացվեց

«Սարգիս Տխրունի» ուսանողական եւ մի շարք այլ երիտասարդական միություններ հաղորդագրություն են տարածել, որ աշխարհագրության ֆակուլտետի դասախոս Սասուն Սարիբեկյանը հեռացվել է աշխատանքից քաղաքական հայացքների համար: Հաղորդվում է, որ «Սարիբեկյանը համալսարանում հայտնի էր որպես անաչառ եւ կաշառք չվերցնող դասախոս, որն ունի ընդդիմադիր հայացքներ»:

Օգուտները, թե՞ վնասներն ավելի մեծ կլինեն Թեղուտի հանքավայրի շահագործումից

Առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման նախարարը «փորձում է համոզել»

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Կառավարության նիստում երեկ հավանություն տրվեց Թեղուտի պղնձամոլիբդենային հանքավայրի շահագործման ծրագրին: Նշենք, որ այդ ծրագրի բնապահպանական եւ սոցիալ-տնտեսական բացասական ազդեցության եւ հանքավայրի շահագործումը ձեռք բերած ընկերության՝ «Արմենիան քափըր փրոգրամի» (ACP) նախկինում ստանձնած պարտավորությունների չկատարման մասին բազմիցս է անդրադարձ եղել ինչպես բնապահպանների եւ հասարակական կազմակերպությունների, այնպես էլ մեր թերթի կողմից: Վերոնշյալ փաստաթուղթը լրագրողներին ներկայացրեց առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման նախարար Ներսես Երիցյանը:

Ըստ նախարարի, սա Հայաստանի խոշորագույն ծրագիրն է հանքարդյունաբերության ոլորտում: Թեղուտի հանքավայրում հաստատված հանքաքարի պաշարը կազմում է 450 մլն տոննա՝ պղնձի 1,6 մլն տոննա եւ մոլիբդենի 99 հազար տոննա պարունակությամբ: 25 տարի ժամկետով շահագործման լիցենզիան դեռ 2001-ին ստացել է «Արմենիան քափըր փրոգրամը»: Շահագործման առաջին փուլում արտադրվող խտանյութերում պղնձի քանակը կկազմի տարեկան շուրջ 30 հազար տոննա, մոլիբդենինը՝ 800 տոննա: Նախատեսվում են 200-250 մլն դոլարի ներդրումներ 40 տարվա ընթացքում: Ներսես Երիցյանի հավաստմամբ, պղնձի գների ներկա մակարդակի պահպանման դեպքում Հայաստանից կարտահանվի տարեկան 270 մլն դոլարի խտանյութ, գների որոշակի անկման դեպքում՝ նվազագույնը 100 մլն դոլար:

Տես էջ 2

ՌԱԿ շրջանային վարչության անդամների հանդիպումը Նորին սրբության հետ

Նյու Յորքում «Հայաթ Ռեջենսի» հյուրանոցում Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության կազմակերպությամբ հանդիպում է տեղի ունեցել ՌԱԿ տեղական վարչությունների անդամների եւ Գարեգին Երկրորդ Ամենայն հայոց կաթողիկոսի միջեւ: Նախագահությամբ դոկտոր Արշավիր Գյոնջյանի՝ Մոնրեալից եւ Հակոբ Վարդիվառյանի՝ Նյու Ջերսիից, հանդիպմանը մասնակցել են Նյու Յորքից Սարիս Մանուկը, Արթուր Վարդանյանը, Սարգիս Փափազյանը, Վահիդ Քալաշյանը, Գրիգոր Սալբաշյանը, Նյու Ջերսիից՝ Նորայր Մկրտիչյանը, Ժակ Գույեկչյանը, Հարություն Տիրացույանը, Ֆիլադելֆիայից Բաբկեն Մկրյանը եւ Գեւորգ Մառաշլյանը Բոստոնից: Քննարկվել են ազգային ու եկեղեցական հարցեր:

ՌԱԿ ներկայացուցիչներ Հայաստանում

Ռոբերտ Քոչարյանը երեկ ընդունել է ՌԱԿ ներկայացուցիչներին, ովքեր Հայաստանում են կուսակցության խորհրդաժողովի առիթով: Ավելի ուշ պատվիրակությանը Մայք Խառատյանի գլխավորությամբ ընդունել է վարչապետ Սերժ Սարգսյանը:

Վաղվա «Ազգ. Մշակույթ-Հավելվածում»

Վերջերս Հովհաննես Այվազովսկուն նվիրված «Կուլտուրա» ծրագրի հաղորդման մեջ անտեսվել է հայ մեծանուն ծովանկարչի հայկական ծագման փաստը: Արվեստաբան Շահեն Խաչատրյանի «Հովհաննես Այվազովսկու հոգին» հրապարակումը հանգամանալի անդրադարձ է նկարչի կենսագրության հայկականությանը եւ նրա ստեղծագործությանը:

Հայոց լեզվի նահանջի տագնապալի ներկա վիճակին (օտարաբանություն, սխալագրություն, օտար անձնանունների, տեղանունների սխալ տառադարձում եւ այլն) անդրադառնում է գրականագետ Ալեքսանդր Թոփչյանը՝ «Ինչե՞րն ենք լսում» հոդվածում:

Երեւանի օպերային թատրոնում բեմադրված Ջ. Վերդիի «Ռիգոլետտո» օպերայի նորովի մեկնաբանության մասին է երաժշտագետ Նատալի Հարությունյանի հոդվածը:

Միեւնույն քաղաքում որպես բարոյական զոհի ու դահճի՝ հավասարապես անվանակոչումային երեւույթը (փողոց, դպրոց եւ այլն), այս հարցն է բարձրացնում Գրիգոր Աճեմյանը:

Հույն գրող Նիկոս Կազանձակիսի ստեղծագործական ընթացքի մասին է Հակոբ Ծուլիկյանի թարգմանաբար ներկայացվող նյութը՝ ըստ «Թայմս» թերթի գրական հավելվածում:

Նոր նշանակում

Ռոբերտ Քոչարյանի հրամանագրերով Ֆելիքս Ցոլակյանն ազատվել է Հայաստանի Հանրապետության նախագահի խորհրդականի պաշտոնից եւ նշանակվել ՀՀ կառավարությանն առընթեր ազգային անվտանգության ծառայության տնօրենի տեղակալ:

Հիշեցնենք, որ մինչեւ խորհրդական նշանակվելը Ֆելիքս Ցոլակյանն զբաղեցնում էր կառավարությանն առընթեր հարկային պետական ծառայության ղեկավարի պաշտոնը: Իսկ մինչ այդ երկար տարիներ աշխատել էր ազգային անվտանգության ծառայության համակարգում:

Վրացիները հիմա էլ ուզում են «նարնջագույն» հեղափոխություն անել

Ներկայիս իշխանությունը լավ գիտի՝ ինչպես լինել ընդդիմություն

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ
Թբիլիսի

Դժվար է ենթադրել, որ Թբիլիսիում այսօր ժամը երկուսին սպասվող հանրահավաքին, ի թիվս ընդդիմության մյուս առաջնորդների, մասնակից լինեն նաեւ Վրաստանի պաշտպանության նախկին նախարար Իրակլի Օկրուաշվիլին: Նրա անունը կրկին դրվեց շրջանառության մեջ հոկտեմբերի 31-ի լույս նոյեմբերի 1-ի գիշերը նրա Մյունխեն տեղափոխության առնչությամբ, ինչի մասին երեկ հայտարարեց Վրաստանի հակամարտությունների հարցերով նախկին պետնախարար, ներկայիս ընդդիմադիր առաջնորդներից մեկը՝ Գեորգի Խաինդրավան:

Հայտարարությունն արվեց ԱՄՆ պետքարտուղարի Եվրոպայի եւ Եվրասիայի հարցերով օգնական Դենիել Ֆրիդի հետ Թբիլիսիում վրաց ընդդիմության առաջնորդների հանդիպումից հետո: Ի դեպ, գրեթե միաժամանակ նույն՝ «Թբիլիսի-Մարիոթ» հյուրանոցի մեկ այլ սրահում տեղի ունեցավ ընդդիմադիրների հանդիպումը ԵԱՀԿ գլխավոր քարտուղար Մարկ Պերրեն դե Բրիշամբոյի հետ՝ ԵԱՀԿ նախաձեռնությամբ:

Սեպտեմբերի 25-ին երկրի նախագահ Սաակաշվիլուն մեղադրող հայտարարություններ անելուց հետո Օկրուաշվիլին ձերբակալվեց արդեն սեպտեմբերի 27-ին, իսկ մի որոշ ժամանակ անց Վրաստանի դատական պրակտիկայում չլսված գրավով՝ մոտ 6 միլիոն դոլարով ազատվեց կալանքից, երկիրը չլքելու պայմանով: Խաինդրավայի պնդմամբ, Վրաստանից Օկրուաշվիլուն հեռացրել են վրաց հատուկ ծառայությունները՝ ներքին գործերի նախարար Վանո Մերաբիշվիլու թողտվությամբ:

Խաինդրավան Օկրուաշվիլուն երկրից հեռացնելու պատճառ է նշել այսօրվա ցույցի ընթացքում պաշտպանության նախկին նախարարին չտեսնելու իշխանությունների ցանկությունը: Այդ պատճառի հավանականությունը հաստատեց Իրակլի Օկրուաշվիլու փաստաբան Էկա Բեսելիան երեկ, Վրաստանի խորհրդարանի առաջ տեղի ունեցած բրիֆինգում: Նա նշեց, որ հոկտեմբերի 31-ի գիշերը Օկրուաշվիլին հաստատել է ցույցին մասնակցելու իր մտադրությունը:

Տես էջ 2

ԱԶԳ Ընթացիկ

«Տարածաշրջանում Հայաստանի վրա հատուկ ուշադրություն է սեւեռված»

Ռ. Սաֆրաստյանն անդրադառնում է տարածաշրջանային իրողություններին

Մերձավոր Արեւելքի տարածաշրջանի այսօրվա իրողությունները բնութագրում են Հյուսիսային Իրաքի իրադրության կտրուկ սրումը, Իրանի հետ կապված թնջուկն ու Թուրքիայի դերի կտրուկ բարձրացումը տարածաշրջանում: Երեկ «Հայացք» ակումբում հյուրընկալված թուրքագետ, ԳԱԱ արեւելագիտության ինստիտուտի տնօրեն **Ռուբեն Սաֆրաստյանը** տարածաշրջանի իրավիճակին անդրադառնալիս այս երեք գործոններին անդրադարձավ՝ նշելով, որ հայկական գործոնը վերջին շրջանում բավական մեծ տեղ է զբաղեցնում համաշխարհային եւ հատկապես Թուրքիայի քաղաքականության մեջ. «Այս առումով Հայաստանի վրա հատուկ ուշադրություն է սեւեռված մեր տարածաշրջանում»:

Իրաքյան Քրդստանի իրավիճակը հղի է խոր հետեւանքներով

Ռուբեն Սաֆրաստյանը համոզված է, որ Հյուսիսային Իրաքում՝ իրաքյան Քրդստանի շուրջը ծավալվող իրադարձությունները հղի են հեռուն գնացող հետեւանքներով: Նրա խոսքով, եթե Թուրքիան դիմի պատերազմի, ինչի սպառնալիքներով հանդես եկել է, դրանով կբարձրացնի քրդական գործոնը ոչ միայն տարածաշրջանում, այլեւ հենց Թուրքիայում: Թուրքիայի իշխող «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցությունում բավական շատ են քրդերը, ուստի եթե Թուրքիան գնա ռազմական գործողությունների, կկորցնի իր հենարանի զգալի մասը եւ կթուլանա: Բացի այդ, արեւելագիտության ինստիտուտի տնօրենն ընդգծեց, որ Թուրքիայում գրանցված քրդական «Ժողովրդավարական հասարակության» կուսակցությունը կոչ է արել Թուրքիային Քրդստանի տեղական ինքնավարության մասին կետ մտցնել: Այսպիսով, Սաֆրաստյանի խոսքով, Թուրքիան զգում է քրդական գործոնի ակտիվացումը ոչ միայն քաղաքական, այլեւ տնտեսական առումով, ուստի լայնածավալ պատերազմական գործողությունների չի դիմի:

«Թուրքիան օգտագործում է լայնածավալ պատերազմ սկսելու սպառնալիքը որոշակի քաղաքական նպատակների հասնելու, տարածաշրջանում իր դիրքերն ամրապնդելու ու տարածաշրջանային երկրներին ցույց տալու համար, որ ինքն ուժի կենտրոն է», ընդգծեց Ռուբեն Սաֆրաստյանն ու հավելեց. «Ներկայիս իրադրությունը գնահատելիս Թուրքիան կարծես պատերազմ սկսելու իր կամքը մի քիչ թուլացրել է, բայց դեռ քրդերը մնում են իրենց դիրքերում, դեռեւս շարունակվում է երկրում հակաքրդական քարոզչությունը եւ դեռեւս հնարավոր է, որ պատերազմը սկսվի»:

Թուրքիան նվազեցրել է ԵՄ-ին ինտեգրվելու ջանքերը

Արեւելագիտության ինստիտուտի տնօրենի կարծիքով, վերջին շրջանում Թուրքիան ոչ միայն մխրճվում է մերձավորարեւելյան քաղաքականության մեջ, այլեւ այնտեղ է սկսել գտնել իր դիրքերն ուժեղացնելու հիմքերը: «Թուրքիայի եվրոպական դիվանագիտությունը վերջին շրջանում թուլացել է, քիչ ջանքեր են գործադրվում այս ուղղությամբ, եւ այս առումով ԵՄ դիրքորոշումը Թուրքիայի համար այն նշանակությունը չունի, ինչ նախկինում», ասաց նա:

106-րդ բանաձեւի ընդունումը հայերի հաղթանակն է

ԱՄՆ Կոնգրեսի արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովի կողմից 106-րդ բանաձեւի ընդունումը, Սաֆրաստյանի համոզմամբ, համայն հայության հաղթանակն է, որը ցույց տվեց հայկական գործոնի դերն աշխարհում. «Հայկական գործոնն աշխարհում ունի իր տեղը, եւ Թուրքիան միայն սպառնալիքներով կարողացավ դանդաղեցնել այդ գործընթացը»:

Տարածաշրջանում դեռեւս առաջատարը Ռուսաստանն է

«Ռուսական դիվանագիտությունը վերջին շրջանում միտումներ է դրսեւորում Մերձավոր Արեւելքում խորհրդային Միության ունեցած ազդեցությունը վերականգնելու առումով՝ փորձելով ռուսական գործոնը շոշափելի դարձնել այդ շրջանում: Ինչ վերաբերում է Հյուսիսային Իրաքի այս ճգնաժամին, նա դեռեւս սպասողական մոտեցում է ցուցաբերում այդ իրադարձություններին: Բայց չպետք է մոռանալ, որ Ռուսաստանը սերտ կապեր է ունեցել քրդական կազմակերպությունների հետ եւ պահել է այդ կապերը», հայտարարեց թուրքագետը: Նրա համոզմամբ, Ռուսաստանը տարածաշրջանում պահպանում է առաջատար դիրքերը, որը նաեւ ի հաշիվ Հայաստանում ռուսական ռազմաբազաների է, տարածաշրջանում Ռուսաստանի լայնածավալ տնտեսական կապերի, Հայաստանում գազի գործոնի եւ քաղաքական կապերի:

Վրաստանի իրավիճակը բան չի փոխի տարածաշրջանում

Սաակաշվիլու ռեժիմը մեծ աջակցություն ունի Միացյալ Նահանգների կողմից, ընդ որում Վրաստանի ընդդիմությունն էլ հատուկ բարյացակամ վերաբերմունք չունի Ռուսաստանի նկատմամբ: Ռ. Սաֆրաստյանի կարծիքով, այս տեսանկյունից եթե Վրաստանի ընդդիմությունը նույնիսկ կարողանա հասնել Սաակաշվիլու ռեժիմի տապալմանը, այդ իրողությունը տարածաշրջանում ընդհանուր աշխարհաքաղաքական իրավճակը չի փոխի:

Ադրբեջանում իսլամական գործոնը չի փոխի ռեժիմը

«Չնայած Ադրբեջանի իշխանություններն ու ամերիկացիներն ամեն ինչ անում են իսլամական գործոնը թուլացնելու համար, բայց այն ուժեղանում է՝ այն էլ հիմնականում իսլամի ծայրահեղական ներկայացուցիչների շնորհիվ: Սա ոչ թե հակաամերիկանիզմ, այլ իսլամիզմ է, որն, իհարկե, շատ ուժեղ հակաամերիկանիզմ ունի: Չեմ կարծում, որ այս իսլամական գործոնը կպառնա փոխել ռեժիմը Ադրբեջանում», Ադրբեջանի մասով նշեց Ռուբեն Սաֆրաստյանը:

ԳՈՀԱՐ ԳՆՈՒՄՅԱՆ

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑՆԵՐ

Օգուտները, թե՞ վնասներն ավելի մեծ կլինեն Թեղուտի...

1-ին էջից

Գլխավոր վիճահարույց՝ բնապահպանական խնդրի առնչությամբ նախարարը փորձում էր լրագրողներին համոզել, որ հանքավայրի շահագործումից ստացած օգուտներն ավելին են, քան դրա հետեւանքով առաջացած կորուստները: Նա նշեց, որ հստակ ծրագիր կա, թե ինչպես են հատվելու 357 հա անտառները: Մասնավորապես, խոսքը 40 տարվա ընթացքում տարեկան 12 հա անտառի հատման մասին է: Ընկերությունը պարտավորվել է ստեղծել սանիտարական գոտի, որը կկազմի 775 հա, իսկ բուն շահագործման տարածքը կկազմի եւս 716 հա: Այդ գոտու վերահսկողությունը դրված է առողջապահության նախարարության վրա:

Ինչպես եւ սպասվում էր, լրագրողները բազմաթիվ հարցեր ուղղեցին Ներսես Երիցյանին: «**Ազգի**» հարցերից մեկն այն էր, թե «ինչպե՞ս կարելի է վստահել մի ընկերության, որը չի կատարել 1998-ից ի վեր իր ստանձնած պարտավորությունները Ալավերդու պղնձամոլիբդենային կոմբինատը շահագործելիս»: Նախարարի կարծիքով, ընկերությունը վստահելի է եւ սոցիալական պատասխանատվություն է ստանձնել: Այսինքն, նորմալ հարկատու է, պարտատոմսեր է թողարկում, բնապահպանական նորմերը պահպանում: Երբ նրան առարկեցինք, որ բնապահպանական նորմերն Ալավերդիում ընկերությունը մշտապես խախտում է, Ներսես Երիցյանը պատասխանեց, որ խորհրդային տարիներին կառուցված Ալավերդու կոմբինատում արտադրության ցիկլն այնպիսին է, որ բնապահպանական միջոցառումները մեծ ծախսեր կպահանջեին: Այսինքն, դրանք տեղադրելու դեպքում ծախսերն ավելի մեծ կլինեին, քան օգուտը: Ասուլիսի ավարտից հետո Ներսես Երիցյանն այն կարծիքը հայտնեց, որ այսպես շարունակվելու դեպքում հավանական է, որ կոմբինատը փակվի:

Սակայն այս դեպքում եւս հարցեր են առաջանում, որոնց նախարարը փաստորեն չպատասխանեց: Օրինակ, մի՞թե 1998-ին, երբ «Մանես եւ Վալլեքս» կոչվող՝ դարձյալ Վալերի Մեջլումյանին պատկանող ընկերությունը սկսեց շահագործել կոմբինատը, չգիտեր, որ այնտեղ բնապահպանական սարքավորումներ տեղադրելը մեծ ծախսեր են պահանջում: Կամ երբ կոմբինատը փակվի, ո՞վ է պատասխանատվություն կրելու անցած 8-9 տարիներին նրա արտանետումների պատճառով Ալավերդու բնակչության առողջությանը եւ բնությանը պատճառած վնասների համար: Այդ տարիներին շահույթ ստացած Վալերի Մեջլումյա՞նը, թե՞ 1998-ից մինչ այժմ գործող կառավարություններից որեւէ մեկը: Ներսես Երիցյանը պարզապես լրագրողներին առաջարկեց մի կողմ թողնել Ալավերդին, որն այս ծրագրի հետ կապ չունի, եւ խոսել Թեղուտի մասին:

Թեղուտի մասին հարց ուղղեցինք, թե արդյոք հանքավայրը շահագործողի առջեւ կառավարությունը պարտավորություն դրե՞լ է հանքանյութի արդյունահանումից անցնել մաքուր պղնձի ձուլմանը եւ պղնձից պատրաստված սարքավորումների արտադրությանը: Նման պարտավորություն ստանձնելու մասին ընկերության սեփականատերը նույնպես հայտարարել էր 9 տարի առաջ: Ներսես Երիցյանի պատասխանից պարզվեց, որ խոսքը միայն խտանյութի արդյունահանման մասին է, իսկ պղնձաձուլարան կառուցելու այլ ծրագրեր կան: Մասնավորապես հայտնի է, որ նման ձուլարան նախատեսում է ստեղծել Քաջարանի ՊՄԿ-ի հիմնական բաժնետեր գերմանական «Քրոնիմետ» ընկերությունը: Փաստորեն, այս առումով եւս ACP-ն որեւէ պարտավորություն չի ունենալու:

Միաժամանակ առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման նախարարը այն կարծիքը հայտնեց, որ անհրաժեշտ հիմնավորումներ այն մասին, թե այս հանքավայրի շահագործումը կբերի կլիմայական կամ ռելիեֆային լուրջ փոփոխությունների, ինքը բնապահպանների տեսակետներում չի տեսել:

Ինչ մնում է նախարարի այն փաստարկին, որ հանքավայրի շահագործումն ավելի մեծ օգուտ կբերի մեր երկրին, քան վնաս... Եթե տարեկան Հայաստանից արտահանվի նվազագույնը 100 մլն դոլար խտանյութ, ապա, ինչպես նշել էր ձեռնարկության տնօրենը իր հարցազրույցներից մեկում, պետական բյուջե մուտք կգործի 10 մլն դոլար՝ շահութահարկի տեսքով: Դա կկազմի, օրինակ, եկող տարվա 2,1 մլրդ դոլար բյուջեի նախատեսվող եկամուտների ընդամենը 0,5 տոկոսը, որը պղնձի միջազգային բարձր գների դեպքում կարող է հասնել մինչեւ 1 տոկոսի: Դա է այն «օգուտը», որ մենք կստանանք Հայաստանի մի ամբողջ տարածաշրջանի էկոհամակարգ ոչնչացնելու հետեւանքով: Իսկ թե ո՞վ իսկապես մեծ օգուտներ կունենա, թերեւս հասկանալի է:

Վրացիները հիմա էլ ուզում են «նարնջագույն» ...

1-ին էջից

Արդեն գիշերվա ժամը 3-4-ին Օկրուաշվիլու տուն են մտել հատուկ ծառայությունների ներկայացուցիչներ եւ, Բեսելիայի խոսքերով, ձերբակալության սպառնալիքով պարտադրել են նախկին պաշտպանության նախարարին հեռանալ Վրաստանից՝ տալով արդեն վիզայով ապահովված անձնագիրը: Ընդ որում, ըստ փաստաբանի, Օկրուաշվիլին զանգահարել է Ֆրանսիայից:

Բեսելիան ավելացրեց նաեւ, որ ամենայն հավանականությամբ Վրաստանի գլխավոր դատախազությունը Օկրուաշվիլու հեռանալը կպայմանավորի դեռեւս հոկտեմբերի 9-ին կազմված փաստաթղթով՝ Օկրուաշվիլու առողջության վատացման մասին: Նշված փաստաթուղթը կազմվել է կալանքից գրավով ազատելու ժամանակ: Իսկ պաշտպանության նախկին նախարարի ընտանիքն, ըստ էության, մնում է որպես պատանդ:

Ընդդիմության հավաքը կանցնի Թբիլիսիի քաղաքապետարանի թույլտվությամբ: Թբիլիսիի քաղաքապետ Գեորգի Ուգուլավան երեկ հայտարարեց, որ ցույցի մասնակիցների իրավունքները կպաշտպանի Վրաստանի կառավարությունը: Եվ քանի որ Վրաստանն իրեն համարում է ժողովրդավարական, ուստի ցույցեր կարող են անցկացվել, հատկապես որ միավորված ընդդիմության առաջնորդներից նախկին արտգործնախարար, ներկայումս «Վրաստանի ուղի» կուսակցության նախագահ Սալոմե Զուրաբիշվիլին գտնում է, որ նոյեմբերի երկուսի հավաքը կանցնի խաղաղ, առանց միջադեպերի:

Միեւնույն ժամանակ, մի կողմից, թբիլիսյան իշխանությունների թույլտվությունն է, մյուս կողմից՝ ընդդիմադիրների հայտարարությունները, թե վրաց իշխանությունները խոչընդոտում են շրջանների բնակչության ժամանմանը: Մասնավորապես, «Իմեդի» հեռուստաընկերության եթերում ներկայացվեց իրավիճակը Բաթումում, Քութայիսում, Զուգդիդում, Կախեթում: Արդեն երեկ տարբեր շրջաններից մարդիկ փորձում էին շարժվել Թբիլիսիի ուղղությամբ, բայց, օրինակ, Բաթումի ճանապարհին «հայտնվել էին» բետոնե կոնստրուկցիաների կտորներ, իսկ որ ավելի ծիծաղելի է, երթուղային տաքսիների վարորդներից խլում էին մեքենաների բանալիները:

Քութայիսում բազմաթիվ մեքենաներից հավաքել էին տեխնիկական անձնագրերը: Բավականին յուրօրինակ է, որ վարդյա հեղափոխությունից հետո կարծես թե վերացել էր մեքենաների տեխզննման պահանջը՝ որպես կոռուպցիոն դրսեւորումներով հարուստ կարգ: Բայց շատ վարորդներ հեռուստաեթերում պնդում էին, թե իրենցից հենց տեխզննման փաստաթղթեր են պահանջել:

Վրաստանի մեկ այլ շրջանային կենտրոնում՝ Զուգդիդում նախընտրելի էր համարվել ավտոմեքենաների անվադողերի վնասումը: Կախեթում էլ մեքենաների շարասյունը կանգնեցրել էին ճանապարհային երթեւեկության պարեկներն ու այդպես պահել: Ընդդիմադիրների համաձայն, խոչընդոտվում է նաեւ ավտոբուսների ելքը Թբիլիսիից:

Ինչեւէ, տարբեր մեկնաբանությունների համաձայն, այսօր Վրաստանում քաղաքացիական պատերազմ չի կարող ծավալվել, քանի որ ի տարբերություն նախորդ իրավիճակի, ուժային հարաբերակցությունը լրիվ իշխանությունների կողմն է: Միեւնույն ժամանակ, եթե իշխանությունները փորձեն ուժ կիրառել, ապա ողբերգությունը հավանական է: Իսկ նման սցենարը չի բացառվում, քանի որ լուրջ տպավորություն չեն թողնում ոչ իշխանությունները, ոչ ընդդիմադիրները: Վերջիններս, ի դեպ, իրենց պահանջները չբավարարելու դեպքում պատրաստվում են հանրահավաքը երկարաձգել՝ ի նմանություն ուկրաինական «նարնջագույն» հեղափոխության:

Զարգացումների իշխանական դիտանկյունը, ըստ իշխող կուսակցության առաջնորդներից Գիգա Բոկերիայի, բավականին հանգիստ է հանրահավաքի անցկացման առնչությամբ: Բայց եւ այնպես, ըստ Բոկերիայի, եթե ինչ-որ բան տեղի ունենա, ապա «պետությունը իր իրավասությունների շրջանակներում կտա այն պատասխանը, որը պետք է տա»: Եվ եթե ավելացնենք նաեւ հանրահավաքը թույլատրած Թբիլիսիի քաղաքապետ Գիգի Ուգուլավայի խոսքերը, թե Ռուսթավելու պողոտայում, որտեղ տեղի է ունենալու ցույցը, շինարարություն է ընթանում, եւ այդ պայմաններում քաղաքապետարանը չի երաշխավորում, որ քարեր չեն թռչի ինչ-որ ուղղություններով, ապա այսօրվա հանրահավաքի խաղաղ անցկացման առնչությամբ կարող են կասկածներ ծագել:

Իսկ երկրի վարչապետ Զուրաբ Նողաիդելին մեկնել է Միացյալ Նահանգներ, նախագահ Սաակաշվիլին էլ կարմիր ժապավեններ է կտրում... Ծանոթ է, չէ՞...

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության ԺԶ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետության 47
ֆաքս 374 10 562863
e-mail: azg@azg.am
azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխավոր խմբագիր
ՀԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ / հեռ 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՀԱԿՈԲՅԱՆ / հեռ 529221
Հաշվապահություն (գովազդ) / հեռ 582960
Լրագրողների սենյակ / հեռ 581841
Համակարգչ. ծառայություն / հեռ 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն / հեռ 529353
Համակարգչային շարվածք
«Ազգ»-ի
Թերթի նյութերի ամբողջական թե մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսությամբ առանց խմբագրության գրավոր համաձայնության խստիվ արգելվում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրավունքի մասին օրենքի
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում
Գ տառով հոդվածները գովազդային են, որոնց բովանդակության համար խմբագրությունը պատասխանատվություն չի կրում:
"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 374 10 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 0010

Բոլոր ոլորտներում աշխատավարձերի մասնակի բարձրացում 2008-ին

Արտաքին քաղաքականության գերատեսչության աշխատանքների ապահովելու միջոցները եկող տարի լինելու են 4 հարյուր մլն դրամով ավելի այս տարվա համեմատությամբ ու կազմելու են 5 մլրդ 879 մլն դրամ: Արտաքին գործերի նախարարության աշխատակազմի պահպանման ծախսերի համար էլ հատկացվելու է 850 մլն դրամ: Այս թիվը նախորդ տարվա նույն ցուցանիշից ավելի է 96,2 մլն դրամով: Երկրի պետական արարողակարգի ծառայությունը կստանա 134 մլն դրամ, ՀՀ անդամակցության վճարները կկազմեն 865 մլն դրամ: 200 մլն դրամ էլ տրամադրվելու է դեսպանությունների շենքեր գնելու համար: 20 տոկոսով բարձրացվելու են ԱԳՆ աշխատակազմում ծառայող դիվանագետների պաշտոնային դրույքաչափերը: Նույնչափ ավելացում է նախատեսվում նաեւ օտարերկրյա պետություններում գործող ՀՀ դիվանագիտական մարմիններում ծառայող դիվանագետների ամսական ծախսերի փոխհատուցմանը: Մեր երկրի դեսպանությունների եւ ներկայացուցչությունների պահպանման ծախսերը եկող տարի նախատեսվել են 4666.3 մլն դրամի չափով, որը 302.2 մլն դրամով ավելի է այս տարվա հատկացումից: Այս տվյալները երեկ ԱԺ մշտական հանձնաժողովների նիստում ներկայացրեց ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի փոխնախարար **Պավել Սաֆարյանը**՝ «ՀՀ 2008 թ. պետական բյուջեի մասին» օրինագծի քննարկման ժամանակ: Արտաքին գործերի փոխնախարար **Գեղամ Ղարիբջանյանն**՝ անդրադառնալով ոլորտին տրամադրված միջոցներին, հավաստիացրեց, որ ԱԳ նախարարությանը հատկացված գումարները բավարար են արդյունավետ արտաքին քաղաքականություն իրականացնելու համար:

Դրամաշնորհներ եվրոինտեգրման համար

ԱԺ եվրոպական ինտեգրման ու ֆինանսավարկային եւ բյուջետային հարցերի մշտական հանձնաժողովների համատեղ նիստում քննարկվեց եվրոպական ինտեգրման համար պետբյուջեից տրվող ֆինանսավորումը: 2008 թվականին պաշտոնական դրամաշնորհների ստացում է նախատեսվում: Եվրոպական հանձնաժողովից Եվրոպական հարեւանության շրջանակներում Հայաստան-Եվրամիություն գործողությունների ծրագրով նախատեսված միջոցառումների ֆինանսավորման համար նախատեսվում է 6.9 մլրդ դրամի չափով դրամաշնորհ՝ 3 մլրդ 262 մլն դրամը ուղղվելու է միջին մասնագիտական կրթության բնագավառի բարեփոխումներին: Եկող տարվանից, ի թիվս այլ ծրագրերի, ինչպես հավաստեց ԱԳ փոխնախարար Գեղամ Ղարիբջանյանը, իրականացվելու են հանրային հաստատության ինստիտուցիոնալ բարեփոխումներին ուղղված «Թվինինգ» եւ եվրոպական օրենսդրությանը տեղական օրենսդրության համապատասխանեցում եւ գործընթացի պարբերական գնահատում իրականացնող «Թայեքս» օգնության ծրագրերը:

Աշխատավարձերի բարձրացում ոստիկանության համակարգում

Հայրենի ոստիկանությանը եկող տարի հատկացվելու է 19,967 մլն դրամ, Հայաստանի փրկարար ծառայության համակարգի պահպանման ծախսերը 3,239 մլն դրամ են կազմելու, ազգային անվտանգության ապահովման համար նախատեսված է 12,554 մլն դրամ: Ինչպես տեղեկացրեց ՀՀ ոստիկանության պետի տեղակալ **Արմեն Երիցյանը**, ոլորտի աշխատողների աշխատավարձերը եւ հավելավճարները եկող տարի կազմելու են 10,824 մլն դրամ, ինչն այս տարվա համեմատությամբ աճել է 1,505 մլն դրամով: Դա էլ նախատեսված է երկրի դատախազությունից ոստիկանության համակարգ տեղափոխվող եւ ոստիկանությունում աշխատող քննիչների, ավագ, միջին եւ կրտսեր խմբի ծառայողների աշխատավարձերի բարձրացման, ինչպես նաեւ տեխնիկական սպասարկման համար:

ՀՀ ԱԱԾ տնօրենի տեղակալ **Ռոմիկ Հարությունյանի** փաստմամբ՝ ԱԱԾ տրվելիք 12,554 մլն դրամից 11,474 միլիոնը ծախսվելու է «Ազգային անվտանգության ապահովում» ծրագրով, իսկ «Պետական պահպանության ապահովում» ծրագրին տրվելու է 1,080 մլն դրամ:

ՀՀ փրկարար ծառայության պետ **Էդիկ Բարսեղյանը** նշեց, որ Հայաստանի փրկարար ծառայության աշխատողների աշխատավարձերը, հավելավճարները եւ քաղծառայողների պարգեւատրումները ծրագրված են 1,927 մլն դրամի չափով, ինչը նախորդ տարվա համեմատությամբ 47 մլն դրամով աճել է:

Պաշտպանության ոլորտին 20 տոկոսով ավելի հատկացում

Պաշտպանության նախարար **Միքայել Հարությունյանի** տեղեկացմամբ, եկող տարվա պետական բյուջեից պաշտպանության ոլորտին հատկացվելու է 122 մլրդ դրամ, ինչը 20 տոկոսով ավելի է այս տարվա նույն ցուցանիշից: Նախարարի վստահեցմամբ՝ միջոցներն ուղղվելու են ՀՀ զինուժի մարտունակության բարձրացմանը, իսկ զինծառայողների աշխատավարձերը բարձրացվելու են շուրջ 10 տոկոսով: Զինծառայողների բնակարանային խնդիրների լուծմանն էլ միջոցներ են ուղղվելու պետբյուջեի ոլորտին տրված հատկացումներից: Միքայել Հարությունյանի վստահեցմամբ՝ եկող տարի նախատեսվում է 6 հարյուր բնակարան կառուցել ավագ եւ կրտսեր սպայակազմի համար: Զոհված եւ հաշմված զինծառայողների ընտանիքների բնակարանային պայմանների բարելավման համար նախատեսված է 3 մլն դրամ: Պաշտպանության նախարարը ոլորտի համար նախատեսված գումարը բավարար է համարում ՀՀ զինուժի մարտունակության պահպանման եւ մեր սահմանները, պետությունն ու Լեռնային Ղարաբաղը պաշտպանելու համար:

Ն. Պ.

Այսօր

- Ժամը 11.00-ին «Հայացք» ակումբում տեղի կունենա երկու միջազգային էկոլոգիական կոնֆերանսների ամփոփիչ ասուլիս:
- Նույն ժամին Հայաստանում Եվրոպայի խորհրդի տեղեկատվական գրասենյակում կցուցադրվի «Զոռ բռնություն» խորագրով ցուցահանդեսը:
- Ժամը 11.00-ին «Կոնգրես» հյուրանոցի «Պիկասո» դահլիճում տեղի կունենա քաղաքացիական ծառայության մոնիտորինգի արդյունքների ներկայացումը:
- Ժամը 11.30-ին ՀՀ նախագահը կայցելի բժշկական համալսարան:
- Ժամը 12.00-ին «Փաստարկ» ակումբում կկազմակերպվի Տիգրան Կարապետյանի մամուլի ասուլիսը:
- Նույն ժամին ԳԱԱ-ում տեղի կունենա «Անկախ մամուլի սկզբնավորումը Հայաստանում» թեմայով գիտաժողով:
- Ժամը 12.00-ին «Հայելի» ակումբում կկազմակերպվի Մովսես Դեմիրճյանի եւ Դավիթ Ձամալյանի մամուլի ասուլիսը 106-րդ բանաձեւի մասին:
- Իսկ «Տեսակետ» ակումբի հյուրը կլինի ԳԱԱ նախագահ Ռադիկ Մարտիրոսյանը: Հանդիպումը՝ ժամը 12.00-ին:
- Նույն ժամին Կոմիտասի այգու պանթեոնում հիշատակի տուրք կմատուցվի Մարիամ Ասլամազյանի 100-ամյակին:
- Ժամը 12.30-ին «Մոսկվա» կինոթատրոնում կբացվի CTS-2007 զբոսաշրջության 7-րդ միջազգային ամենամյա ցուցահանդեսը:
- Ժամը 13.00-ին «Տեսակետ» ակումբում կհյուրընկալվի ՀՀԿ խմբակցության անդամ Մկրտիչ Մինասյանը:
- Նույն ժամին Շառլ Ազնավուրի հրապարակում «Ունիսոն» ՀԿ-ն անցկացնելու է ակցիա «Մշակույթը բոլորինն է» խորագրով:
- Ժամը 13.00-ին «Ալբեր եւ Թովե Բոյաջյան» պատկերասրահում կբացվի Մարտիրոս Մորյանի անհատական ցուցահանդեսը:
- Ժամը 13:30-ին ԵՊՀ-ի տնտեսագիտության ֆակուլտետում տեղի կունենա առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման նախարար Ներսես Երիցյանի հանդիպումը ուսանողության հետ:
- Ժամը 15.00-ին Ժողարվեստի թանգարանում կբացվի Կարեն Սմբատյանի 75-ամյակին նվիրված հոբելյանական ցուցահանդեսը:

Նոր Նորքի եւ Դավթաշենի խնդիրները կառավարությանն էլ են

«Համատիրությունները հույսը դրել են կառավարության վրա: Շենքերի տանիքների, վերելակների վերանորոգման հարցը լուծված տեսնելու համար կառավարությունը պետք է 2-3 տարվա ընթացքում լիարժեք հանձնի համատիրություններին», երեկ «Հայելի» ակումբում լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ ասաց Դավթաշենի թաղապետ **Սուրիկ Ղուկասյանը**: 400 միլիոն դրամ բյուջե ունեցող Դավթաշեն թաղամասը հնարավորություն չունի ամբողջովին ապահովելու բնակչության կարիքները: Թաղամասին պետության կողմից տրամադրվել է 220 միլիոն դրամի դոտացիա: Սուրիկ Ղուկասյանի կարծիքով, համայնքը հյուրանոցային է, չկա որեւէ ձեռնարկություն, աշխատանքներն էլ թաղապետարանի եւ մասամբ համայնքների միջոցով են կատարվում:

Այլ է վիճակը Նորքի զանգվածում: Համայնքն ունի 30 սոցիալ-մշակութային կենտրոններ՝ դպրոց, մանկապարտեզ, մշակույթի տուն: Դրանցից 6-ում վերանորոգման աշխատանքներ են տարվում, 3 մանկապարտեզ վերանորոգում են միջազգային կազմակերպությունները: Մանկապարտեզներից երեքը ջեռուցվում են, մնացած մանկապարտեզներին կտրվի վառելիք:

«Համայնքը ռելիեֆային է, տարվում են ծմեռային նախապատրաստական աշխատանքներ: Պետական բյուջեի ավելացման հետ նախատեսվում է 100 միլիոն դրամով ավելացնել մեր համայնքի բյուջեն: Հողի հարկի բազան իր հերթին նույնպես ավելացնում է եկամուտները: Կանաչապատման աշխատանքների շնորհիվ Նորքում երեք նոր այգի է տնկվել», իր հերթին ասաց Նոր Նորքի թաղապետ **Դավիթ Պետրոսյանը**:

Նոր Նորքի թիվ մեկ պրոբլեմը բակերի բարեկարգման ծրագրերի իրականացումն է: «50-ից ավելի մարզական կառույց ունի մեր համայնքը, բակային խնդիրներն ենք այսօր կարեւորում, ներքին ցանցի խնդիր կա, եթե չհաշվենք բնակֆոնդը: Համայնատիրությունները ակտիվ չեն գործում մրցույթների ժամանակ: Նորքը աղբահանության հատուկ խնդիր ունի, բակերում հավաքարարներ չկան», նկատեց Դավիթ Պետրոսյանը: Դավթաշենի թաղապետն էլ ընդգծեց տանիքների, վերելակների վերանորոգման համար անհրաժեշտ գումարների բացակայության մասին:

ՆԱԻՐԻ ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ

Հասարակությունը թշնամի բանակների բաժանելու իրավունք չունենք

1-ին էջից

Բայց մի՞թե որեւէ բան է փոխվել [illegible] է իշխանությանը, իշխանությունն էլ, բնականաբար, ամեն կերպ ուզում է իշխանությունը պահպանել եւ դրա համար չի խորշում նաեւ խորթ մեթոդներից: Ընդհանրապես, իշխանության բնույթն է այնպիսին, որ երբ որեւէ մեկն այն ստանում է, այլեւս չի ուզում վերադարձնել: Այդ չուզենալուց հաճախ զրկվում է սթափ եւ սառը դատելու կարողությունից ու սխալներ գործում, օրինակ՝ չի ցուցադրում Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի ելույթը, որի անհիմն մեղադրական տոնն ավելի շատ բացասական առումով է օժտում հեղինակին, քան դրական: Իսկ գիտե՞ք, թե որքան քաղցր է արգելված պտուղը: Կամ, եթե արգելում ու ծեծում ես հանրահավաք կանչողներին, դա ավելի հետաքրքրասեր է դարձնում մարդկանց, որովհետեւ եթե մտադիր էլ չէին նախկին իշխանության առաջին դեմքին լսել՝ անցյալի եղածներից կուշտ էին, բայց ներկաներից էլ գոհ չէին, ակամա ձգվեցին դեպի «Ազատության» հրապարակ՝ «տեսնես ինչ կարեւոր բան է ասելու, որ արգելում են» մտայնությամբ:

Նույնը, շատ ավելի թույն այս նույնից, անում էր նաեւ նախկին իշխանությունը, երբ ասենք, 1996-ի ընդդիմության միացյալ հանրահավաքի ժամին Կենտրոնի այն ժամանակվա թաղապետ Արարատ Զուրաբյանը համերգ էր կազմակերպում Ազատության հրապարակում, կամ էլ 96-ի սեպտեմբերի Ազգային ժողովի [illegible] Մինասյանը եւ այլք 96 թվականի սեպտեմբերի 25-ի դեպքերը ճշմարտացի նկարագրել էինք «Մոլորակ» օրաթերթում) պետական հեռուստատեսության եթերից ԱԺ այն ժամանակվա նախագահ Բաբկեն Արարքցյանի մամուլի պատասխանատու Աշոտ Անսինյանը անվանում էր ծախու գրչակներ ու տասնապատիկ ավելի մեծ ուժով լուտանքներ թափում մեր հասցեին, քան այդ անում են այսօրվա հեռուստաեթերից: Ես ինչո՞ւ պետք է հավատամ, որ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը փոխվել է եւ իշխանության գալու դեպքում չի վերականգնելու բավական ռեակցիոն մթնոլորտը, որտեղ «ով իրենց հետ չէր, իրենց դեմ էր», երբ պաշտոնների էին նշանակում «թող պոլի փես լինի, բայց մեզնից լինի» կարգախոսով, երբ որեւէ խելացի մարդու շարքից հանել չկարողանալու դեպքում «սլուխներ» էին տարածում, թե «գեբեշնիկ» է: Եվ այդ տարիների բացնուչորը տեսած մեր ժողովուրդն ինչո՞ւ պետք է հավատա դատարկ խոսքին: Ես հասկանում եմ, որ երիտասարդության մի մասը ոչինչ չի հիշում ու հեշտ է ընկնում ազդեցությունների տակ, հասկանում եմ, որ երբ ճնշումը գլորվում է եւ հանրահավաքային ալիքը տալիս ու սրբում է ամեն տրամաբանություն, տրամաբանությունից խոսելն անիմաստ է դառնում՝ այդպես են կատարվում հեղափոխությունները, հետագայում իրենց փլատակների տակ թողնելով հեղափոխականների մեծ մասին ու [illegible] վուղն ունի: Սակայն ամեն ընտանիքում կան մարդիկ, ովքեր չեն կորցրել հիշողությունը եւ բուն ընտրություններից առաջ մի երկու խոսք կգտնեն ասելու իրենց ընտանիքի մյուս անդամներին:

Այդ բոլորով հանդերձ՝ ընդունելի է, որ առաջին նախագահը մտնում է ընտրապայքարի մեջ: Ճիշտ է, նա ոչ մի պրոբլեմի լուծում չի առաջարկում, որ ժողովուրդը կարողանա համեմատություն անել նրա նախկին կառավարման մեթոդների եւ այժմյան մոտեցումների միջեւ, ընդամենն ասում է՝ սրանք պետք է գնան, մենք գանք, ինչպես բոլոր ընդդիմադիրները վերջին տասնամյակում են ասել պարիոր: Սակայն ինչո՞ւ չգա որ. թող գա, քանի որ անընդհատ խոսելու է, եւ ամեն խոսելուց հետո ընտրողը տեսնելու է՝ ինչն ինչպե՞ս, ո՞ւմ հետ: Իսկ մեր ընտրողը, մեր ժողովուրդն առհասարակ սիրում է արագ կոտրել իր իսկ սարքած կուռքերին՝ անցյալը վկա:

Մեզ համար ավելի կարեւոր է այս պահին եւ այսուհետեւ՝ մինչեւ փետրվարի 19-ն ու դրանից հետո թույլ չտալ, որ հասարակությունը հայտնվի թշնամի բանակներում, մեր ժողովրդին հասվածների բաժանված չտեսնել, զգուշացնել իրար թշնամացնել փորձող արկածախնդիրներից, հորդորել անգամ այդպես վարվող լրագրողներին՝ ձեռնպահ մնալ մթնոլորտը չիկացնելուց. ուղեղի անսքափ ոլորտները խթանելուց առաջ երեւի արժե հիշել, թե ինչ բարդ տարածաշրջանում ենք ապրում, որքա՞ն կողմերի է ձեռնտու փոքրիկ երկրում խժդժություն հրահրելը, իշխանությանն էլ հորդորել, որ իր միավորներին հեռու պահի հոկտեմբերի 23-ի դեպքերը պատճենելուց՝ դրանք խելքի ավելցուկից չպատահեցին: Մեզ պետք չէ ծայրահեղացված ընտրարշավ՝ իր բոլոր հետեւանքներով, բացի այդ, հասարակության բոլոր անդամները չեն, որ կանխատեսելի վարք ունեն՝ պղտոր ջրում ձուկ բռնողները ներառյալ: Մեզ պետք է նորմալ ընտրարշավ՝ պետք է, որ ժողովուրդը սթափ գլխով լսի նախագահի բոլոր թեկնածուներին եւ ընտրություն կատարի, որ ընտրության գնա առանց վաճառվելու ու ճնշումներին չանսալով. եթե այս ժողովուրդը պետք է Տեր-Պետրոսյանին ընտրի՝ թող ընտրի, բայց իր կամքով եւ ոչ թե շանտաժի կամ ձայն վաճառելու միջոցով:

Իսկ լրատվամիջոցներին սպառնալիքներ ու հայհոյանքներ ուղարկելը նույնպես սեփական պատկերացումներով ինչ-որ մեկին պաշտպանելու պատճառ չի կարող դառնալ: Այդպիսի դրսեւորումների միտում առկա է: Օրինակ՝ անկախ նրանից, որ Տեր-Պետրոսյանի երկու ելույթն էլ մենք տեղադրել ենք մեր կայքէջում՝ արձագանքելու համար ակտիվ թողնելով էջը, ինչը լավագույն հնարավորությունն է հասարակության վերաբերմունքը լսելու, արձանագրելու, եւ դա կարող է օգտակար լինել հենց առաջին նախագահի համար, մենք անարդար երկու-երեք արձագանք ստացել ենք, որոնք հղում ունեն իբր ոչ լրիվ տեղեկատվություն տրամադրելու վերաբերյալ: Այ, հենց հիմա Տեր-Պետրոսյանի ելույթն ամբողջությամբ մեր կայքէջում է, հնարավորություն տալով մեր ընթերցողին ծանոթանալու եւ արձագանքելու այնտեղ ինչած տեսակետներին, այնպես որ տեղեկատվության պակասից մեր ընթերցողը բողոքելու բոլորովին իրավունք չունի: Իսկ օրինակ, gagik@viragelogic.com հասցեից մեր երիտասարդ թղթակից Ա. Վարդանյանին ուղղված գրությունն այնպիսի որակումներ է պարունակում, որ 117 անգամ ավելի սուբյեկտիվ է Վարդանյանի՝ հանրահավաքը լավ էլ մանրամասն լուսաբանող նյութի մեկ-երկու թեթեւ դիտարկումից: Իսկ նամակագրի անպարկեշտ որակումները պատճառ չեն կարող դառնալ մեր թերթի նյութերում գրության հեղինակին ցանկալի միակողմանի լուսաբանման համար: Հետաքրքրական է, որ ԱՄՆ-ից Հայկ Պետրոսյանը էլեկտրոնային նամակում գրելով, թե վերջին օրերին մեր լավ թերթը ոչ պրոֆեսիոնալ հրապարակումներ է անում, հետագայում հրաժարվեց այդ նամակից, երբ թերթի խմբագիրը հեսաղարձ նամակով նրանից խնդրել էր մասնացույց անել ոչ պրոֆեսիոնալիզմի բուն արտահայտությունները, որ «ուղղվենք»: «Հարգելի խմբագիր, կներեք, անզգուշություն եմ ունեցել բացված թողնելու իմ էլեկտրոնային հասցեն, որից ինչ-որ մեկն օգտվել է», գրել է ի պատասխան Հայկ Պետրոսյանը:

Աստղային ժամը չի կրկնվում

*ՀՀ նախագահի առաջադրվելու Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հայտարարության վերաբերյալ ԼՂՀ Ազգային ժողովի արտաքին հարաբերությունների մշտական հանձնաժողովի նախագահ **Վահրամ Աթանեսյանի** տեսակետը կարելի է ոչ միարժեք համարել:*

«Ազգի» թղթակցի հետ զրույցում նա հետեւյալ միտքը հայտնեց. «Անակնկալը ոչ թե Տեր-Պետրոսյանի հրապարակային ելույթն էր, այլ անցած 10 տարվա նրա լռությունը: Եվ եթե որեւէ մեկը առաջին նախագահին «հակընդդեմ հայց» ներկայացնի, ապա պիտի հարցնի՝ իսկ որտե՞ղ էիք մինչեւ հիմա: Խորությամբ, անձամբ ես, այն տպավորությունն ունեմ, որ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի մեջ գերիշխողը չգնահատվածության զգացումն է, որը, գուցե համարվի, այսպես ասենք, «մասնագիտական հիվանդություն»:

Ըստ Վ. Աթանեսյանի, 1998-ից ի վեր, ընդհուպ հոկտեմբերի 26-ի հանրահավաքը, հասարակության մի զգալի հատվածի մեջ տպավորություն կար, թե Լ. Տեր-Պետրոսյանն իշխանությունը զիջել է այն ուժերին, որոնք ղարաբաղյան հիմնախնդրի կարգավորման ավելի օպտիմալ լուծում էին պատկերացնում: «Ցավոք, նրա հայտարարությունները եւ դրանց Հայաստանի քաղաքական էլիտայի արձագանքները գալիս են հիմնովին ջրելու այդ «հաճելի զգացողությունները», ասում է նա՝ հավելելով, որ դրանով 1998-ի իրադարձությունների վերագնահատման խնդիր է առաջանում, ենթադրվող ներքաղաքական վերաբաժանումների, բարոյահոգեբանական բնույթի մակընթացությունների եւ տեղատվությունների հեռանկարով հանդերձ:

«Եթե առաջին նախագահին առաջադրում է ՀՀ եւ Ադրբեջանի տնտեսական մրցակցության խնդիր, ապա հարց է առաջանում՝ արդյոք ներքաղաքական հնարավոր վերադասավորվածությունը, որի հրահրողն է դառնում Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը, մեզ հնարավորությու՞ն է ընձեռելու այդ ֆոնին ներկայանալ ավելի ուժեղ: Եվ ամենակարեւորը՝ «Պատերազմ, թե՞ խաղաղություն» հոդվածում առաջադրված խնդիրներն այս պահին հայ հասարակության կողմից ավելի ընդունելի՞ կամ նվազ մերժելի՞ են, քան, ասենք, 10 տարի առաջ: Առաջին նախագահը պարզապես «վա-բանկ է գնում» եւ ըստ էության կրկին մարտահրավեր նետում ազգային ինքնագիտակցության դոմինանտ արժեքների գաղափարախոսությանը: Այս պահի նրա հիմնական հաղթաթուղթը, կարծում եմ, այն է, որ իր արտահայտությամբ՝ «պատերազմի կուսակցությունը» չկարողացավ անցած 10 տարում ղարաբաղյան խնդիրը լուծել այնպես, ինչպես իր մաքսիմալիստներն է հնարավոր պատկերացնում: Ցավոք, այս առթիվ Տեր-Պետրոսյանի շեշտադրումներում կարելի է չարախնդության նրբերանգներ էլ զգալ», ասում է Վահրամ Աթանեսյանը:

Խորհրդարանականի կարծիքով՝ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը միանշանակ ճիշտ է մի հարցում՝ անգամ լավագույն ցանկության դեպքում Հայաստանի որեւէ նախագահ չի կարող «ծախել Ղարաբաղը», քանի որ, նախ, Ղարաբաղի ճակատագիրը որոշելու է նրա ժողովուրդը, հետո էլ՝ դեռեւս 1992-ին ՀՀ Գերագույն խորհուրդը ընդունել է որոշում, ըստ որի Հայաստանը չի կարող ստորագրել այնպիսի փաստաթուղթ, լինի միջպետական թե միջազգային պայմանագիր, որտեղ Լեռնային Ղարաբաղը նշված կլինի իբրեւ Ադրբեջանի մաս: Դա ոչ ոք չի բեկանել, ինչպես չի բեկանվել 1989-ի դեկտեմբերի 1-ի հայտնի որոշումը, որը ամրագրված է նաեւ Հայաստանի Անկախության հռչակագրում, իսկ վերջինս իր հերթին սահմանադրության հիմքն է: Այնպես որ՝ Լեռնային Ղարաբաղը Ադրբեջանին «ծախելու» ուղղությամբ որեւէ քայլ Հայաստանի սահմանադրությամբ կդիտվի որպես պետական ծանրագույն հանցագործություն: Բայց խնդիրը տվյալ դեպքում այն է, ըստ Վ. Աթանեսյանի, թե «իդեոլոգիայի» մակարդակի հասցված նրա քաղաքական կրեդոն ժողովուրդը ընդունո՞ւմ է:

ԱԺ արտաքին հարաբերությունների մշտական հանձնաժողովի նախագահի կարծիքով, Խորենացին, որին սիրում է հղում անել առաջին նախագահը, կամ Չարենցի «Երկիր Նաիրին», որից հարկի կամ անհարկի մեջբերումներ են արվում, ընդամենը պատասխանում են «ինչ կարելի էր չանել» հարցականին, այն էլ յուրովի: Բայց «ինչ պիտի անել, որպեսզի հետո չծագի «ինչ կարելի էր չանել» խնդիրը՝ այս հարցին, Վ. Աթանեսյանի ընկալմամբ, ոչ պատմագրությունը եւ ոչ էլ գրականությունը չեն կարող պատասխանել: «Ժամանակակից աշխարհում հղում անել 1700-ամյա պատմիչին կամ գրեթե մեկդարյա վաղեմության համազգային ողբերգությունից ցնցված բանաստեղծին, թվում է առնվազն քաղաքական թերարժեքություն, թեեւ վերջին արտահայտության համար ստիպված եմ ներողություն խնդրել: Կարծում եմ, որ եթե մենք առաջնորդ ունենայինք միայն «խորենացիականությունը», ապա գուցե չհաղթահարեինք Ադրբեջանի հետ հակամարտության զինված փուլը: Ես օգտագործում եմ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի գնահատման մեթոդոլոգիան՝ «Ղարաբաղը չի հաղթել պատերազմում, Ղարաբաղը շահել է ճակատամարտը»: Եվ դեռ հարց է՝ հայ ժողովրդին պետք են բարդույթներից զերծ առաջնորդներ, թե՞ փիլիսոփայորեն դատող նիհիլիստներ, ովքեր Դերենիկ Դեմիրճյանի «Հայը» էսքիզն ավելի բարձր են գնահատում, քան «Վարդանանքը», գտնում է Վահրամ Աթանեսյանը:

Փորձելով ընդհանրացնել իր միտքը, խորհրդարանականը շեշտում է, որ «հեղափոխականների» եւ «մտավորական էլիտայի» ժամանակը մնացել է անցյալում: Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը, ինչպես Վիտաուտաս Լանդսբերգիսը կամ Լեխ Վալենսան պահանջված էին այնքանով, քանի դեռ կային Խորհրդային Միությունը, Վարշավյան պայմանագիրը: «Այսօր «Հռոմի պապից ավելի կաթոլիկ երեւալու» կեցվածքը պետք է ենթարկվի համազգային «փորձաքննության», ասում է Վահրամ Աթանեսյանը:

Ի վերջո, Վահրամ Աթանեսյանի դիտարկմամբ, Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը գտնվում է սեփական պատմաքաղաքական ուսումնասիրությունների «կախարդանքի ազդեցության» տակ: «Ես դժվարանում եմ մասնագիտորեն գնահատել Կիլիկիայի պատմության եւ այդ պետության մեջ իշխանության լեգիտիմության խնդիրներին նվիրված նրա երկհատոր ուսումնասիրությունը, դա առաջին նախագահի գիտական կոլեգաների եւ ընդդիմախոսների խնդիրն է, բայց ժամանակակից աշխարհում իր ուրույն տեղը գտնելու, մանավանդ՝ ղարաբաղյան խնդիրն արժանապատվորեն կարգավորելու, միջին եվրոպական մակարդակի երկիր դառնալու ձգտումներում Հայաստանը կարո՞ղ է որպես մոդելային ընդունել Կիլիկյան թագավորության փորձը, ավելի ճիշտ՝ այդ փորձի այն մեկնաբանությունը, որ մատուցում է Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը: Քանի որ խնդրի առնչությամբ կարող են լինել նաեւ գիտական այլ տեսակետներ՝ սա եւս, կարծում եմ, քննարկման կարիք ունեցող հարցադրում է: Ինձ թվում է, որ եթե գիտական շրջանակներն ընկալունակ եւ հանդուրժողական լինեին Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի նկատմամբ, կարողանային զանազանել առաջին նախագահին եւ զուտ գիտնականին, եթե հայ բանասիրական եւ քաղաքագիտական միտքը հակված լիներ բանավիճելու, ինչը, կարծես, Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի կիրքն է, ապա վերջինս իշխանություն վերադառնալու հայտ չէր ներկայացնի», ենթադրում է **«Ազգի»** զրուցակիցը եւ ամփոփում. «Տեր-Պետրոսյանը, իհարկե, խոշոր անհատականություն է, բայց ամեն մի այդպիսի դեմք երկրի պատմության մեջ ունենում է իր աստղային ժամը, որն այլեւս չի կրկնվում: Մանավանդ, թվում է, «ռոմանտիկ-այլախոհ հեղափոխականները», մի ամբողջ շարք օբյեկտիվ եւ սուբյեկտիվ հանգամանքների բերումով արդեն պահանջված չեն»:

ԿԻՄ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ
Ստեփանակերտ

Կենցաղային եւ այլ աղբի, մտքի եւ ուրիշ բաների մասին

Մեր ներսն ու դուրսը

Միջշենքային աղբային իրավիճակ

Որ հանկարծ ասում են՝ աղբի մասին գրի, քաղաքն ամբողջ աղբի մեջ կորած է, թե չէ փիլիսոփա-միլիսոփա, դրանք ում են պետք, մեր այս կյանքի հետ ինչ կապ ունեն, մտածում ես՝ դե ճիշտ են մարդիկ ասում, էս կեղտի մեջ էս ինչ բարձր բաների մասին ենք մտածում կամ գրում՝ ինչ վերանցականություն, ինչ հոգեւոր վերապրումներ, ինչ բարոյականություն, արհականությունս ո՞րն է, ցեխի մեջ ընկած էլ մնանք: Լավ է, հանգիստ ենք:

Տնից դուրս ես գալիս՝ աղբը քթիդ տակ, ընչիր ուզես: Մինչեւ Հակոբ Հակոբյան փողոց մտնելը շենքերի չերեւացող արանքներում աղբի հսկա կուտակումներն օր օրի աճում-բարգավաճում են: Հետո դուրս ես գալիս Հակոբյան փողոց՝ մթերային շուկայից քիչ ներքեւ, դիմացի մայթին Արաբկիր համայնքի աղբատարների մեծ կետերից մեկն է, հսկա մետաղե հրեշներ՝ ահռելի գարշահոտով, առավոտից երեկո լեփլեցուն, ոմանց համար նույնիսկ «գրավիչ»: Օրերից մի օր մի կին ճիշտ կենտրոնում նստած՝ հանգիստ վայելում էր նատյուրմորտային յուրատեսակ այս բնօրինակները, «մեռած իրերը» վերցնում-դնում, ուսումնասիրում: Որտեղից որտեղ մանկուց հիշողությանս մեջ մնացած մի լուսանկար հիշեցրեց արտառոց այդ պատկերը՝ Մայր Հայաստանի խորհրդանիշ կինը ավերակների մեջտեղում՝ ողբալիս:

Պարզվում է, որ դժվար բան է Երեւանի աղբը մաքրելու մեխանիզմ ստեղծելը, մինչդեռ թվում էր՝ թաղապետարանների ամենապարզ պարտականություններից մեկն է: Երեկ չէ առաջին օրը, օրինակ, մետաղե այդ հրեշները կրակ էին կտրել, ծխի քուլաներ էին արձակում: Աղբից ազատվելու այդ մեթոդը շատ բնակիչներ ամռանը գարշահոտությունից ու զանազան վարակներից խուսափելու համար ճարահատ անում էին: Բայց դա գոնե բակերի, շենքերի չերեւացող տեղերում, ուր անցորդն քիչ կա, չնայած որ, միեւնույն է, ապականվում է: Բայց մթերավաճառ շուկայի հարեւանությամբ օրը ցերեկով աղբը կրակի տալ ու ծծմբահոտը շուրջբոլորը տարածել: Քաղաք է, չէ՞, մարդիկ են ապրում: Երեւանում այնպիսի աղբակույտեր կան, որ ասես անհիշելի ժամանակներից են ժառանգվել, առնվազն մոտ անցյալից, ասենք, սովետների ժամանակից. աղբը որքան հին, գարշահոտը այնքան թունդ:

Կենցաղային աղբը քիչ է, հիմա էլ շինարարական աղբն է քաղաքը զավթել, հապա տրանսպորտային երթեւե՞կը, այս ինչ համատարած քանդուքարափ է մեր նյարդերի հաշվին, վարորդների նյարդերը տեղի են տալիս, մարդիկ չեն դիմանում, հայհոյանքն արդեն հասարակական տրանսպորտում սովորական է դարձել: Ինչ են այսքան կառուցում ու կառուցում, Աբովյան փողոցի նորակառույց շենքերը ոնց որ գլխներիս թափվեն. հեղձուկ է... Ասում են՝ ուզեցե՞լ ենք, տեսնես էդ ինչ ենք ուզեցել: Ում համար են կառուցում, մարդիկ փախչել են ուզում այս երկրից: «Ռեստորանների, սուպերմարկետների, բար-բորդելների, կազինոների երկիր Հայաստանը» մարդկանց կոկորդին է մնացել, էլ չեն ուզում տեսնել դրանք: Այդ առեւտրային, զվարճալիքի «էլիտար» սարդոստայն ելումուտ անողներն էլ միշտ նույն մարդիկ են, մնացածները ցուցափեղկերի հետեւից երբեւէ հայացք ձգելով միայն պատկերացում կարող են կազմել, կամ էլ այսօրվա ազգային ամենամեծ աղետի՝ հայկական հեռուստաեթերից, դրանց ծրագրերի 90 տոկոսի անհեթեթության հասնող պարզունակ հաղորդումներից, գովազդներից, շոուներից, ֆիլմերից, «բարի լույս»-երից եւ այլն, եւ այլն (գովազդները ծայր են առնում սկեսուրի ու թթվասերի խաչաձեւումից, հասնում Լոս Անջելեսից Հայաստան «միասին հավատալու» զառանցանքների): Ուրեմն կենցաղային, շինարարական աղբը դեռ ոչինչ, եթերային աղբը մեր միջավայրը, մարդկային էկոլոգիան ապականող ամենամեծ չարիքն է:

Ամռանը մի 2 օրով Ծաղկաձորում էի, երեկոյան հեր դուրս էի գալիս շրջում, երկու տղամարդու խոսակցություն ուշադրությունս գրավեց (հատով բարձր էին խոսում): «Մեզ համար հալալ ապրում էինք: Էս երեւանցիք էս ինչ եկան, հարամեցին մեր քաղաքը»: Անտառները զավթած առանձնատները միայն նկատի չուներ մարդը, այլ հենց բարոյական ապականումը: Խեղճ մեր Երեւան, որ գոյություն չունես հիմա, որովհետեւ նկարագիր ու դիմագիծ չունես: Քարվանսարա, մեծ քարվանսարա՝ իրար գլխի լցված, ոնց որ աշխարհի վերջն է, խայտառակ անճաշակ, պարապ տեղ չեն թողնում, ամեն անկյուն մի բան են խցկում, քաղաքային միջավայր չկա, ճարտարապետական համալիր մոտեցում չկա, օրինաչափություններ չկան, քաղաքաշինության նորմերը չեն պահպանվում:

Իսկ ո՞ւր մնաց մեր աղբը: Այդ աղբը, պարզվում է, ամենուրեք է, մեր շուրջն ու մեր մեջ: Ամենամեծ կեղտը մեր մեջ է, մեր գիտակցության, մեր մտածողության պարտադրված կաղապարային վիճակների մեջ, մեր խղճուկ եսակենտրոնության, սեփական անձից կամ խմբի շահից ու բարօրությունից ուրիշին տեսնել չկարողանալու տկարության մեջ ու ամենակարեւորը այլընտրանքային մտածողություն չհանդուրժելու եւ ներքին թշնամու հիդրայի կերպարանքով նկարագիր ձեւավորելու, դրանով իսկ մթնոլորտը թունահոտով լցնելու մեջ: Ու սա սոցիալական ստորացումների ու այսօրվա աղքատության զանգվածային զոմբիացման հետեւանքն է (սրա համար բավարար է հայկական փոփ երաժշտությունը՝ երգիչների այս խառնիճաղանջ «աստղաբույլը», հումորային խեղանդամ ներկայացում-շոուները, հայկական սերիալները): Այստեղ տեղն է քաղաքապետարանից պահանջել վերջապես հանել Երեւանի վրա ծանրացած ու պատուհաս դարձած օդն ի կախ այդ հսկա պաստառները «Իմ զենքի»՝ զանազան անհեթեթ մակագրություններով: Որովհետեւ վերոնշյալներով են մեր երեխաները պատկերացում կազմում հայ կյանքի ու հայ մշակույթի մասին եւ ձեւավորում վերաբերմունք, նկարագիր: Ու քանի որ նրանց մեջ բարեբախտաբար ինտելեկտուալ հետաքրքրություն ունեցողներ դեռ կան, իրենց ապագան այս երկրում որեւէ կերպ չեն պատկերացնում: Հայկական հեռուստաեթերը (ծրագրերի չնչին բացառությամբ) մեծապես նպաստում է հայ ինտելեկտուալ երիտասարդության մեջ երկիրը լքելու մտայնությանը:

Մշտական վիճակ Հ. Հակոբյան փողոցի աղբարկղերում, կողքը՝ մոխրակույտեր

Իսկ ամենակարեւորը՝ համատարած սոցիալական կեղծիքն ու գիտակցության համահարթեցումը (ստվերների հանգով) տեղիք են տալիս հասարակության իգացման վտանգավոր պրոցեսների: Վերանում են՝ իմ համոզմամբ, տղամարդկային երեք հիմնական որակները՝ պատվախնդրություն, իմացականություն, արժանապատվություն, խորանում են քնքշությունը, շողոքորթությունը, զրպարտությունը: Հատկապես՝ կեղծիքը: Եվ որեւէ միտք եթե ազատ չէ, դրա ծնունդ որեւէ բան ճշմարիտ չի կարող լինել:

ՄԵԼԻՍԵՏ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

Թուրքիայի խնդիրը Հյուսիսային Իրաք ներխուժելը չէ

Այլ ներխուժման վճռականությունը տարածաշրջանում հեղինակության ամրապնդման նպատակին ծառայեցնելը

Վերջին օրերին թուրքական մամուլն ու աշխարհի առաջնակարգ լրատվամիջոցներն աշխուժորեն քննարկում են թուրքական զինված ուժերի Հյուսիսային Իրաք ներխուժման հարցը: Ավելին, իրադարձություններից առաջ անցնելու մղումով նյութեր են հրապարակում, թե Թուրքիան արդեն ներխուժել է: Ներխուժման վերաբերյալ չհիմնավորված լուրերի տարածումը մեծապես հրեական կառույցների վերահսկողության տակ գտնվող այս լրատվամիջոցների համար ենթադրում է ցանկաստեսություն, իսկ արդյունքը հանգեցնում է պատրանքի:

Սակայն անկախ վերոհիշյալ լրատվամիջոցների ցանկաստեսությունից, ներխուժման պատրանքի ստեղծման առիթը թուրքական իշխանություններն են տվել դրանց: Տվյալ դեպքում խոսքը սոսկ PKK-ի դեմ պայքարում Թուրքիայի համբերության սպառման կամ Հյուսիսային Իրաքում քրդական այս կազմակերպության հետ նաեւ Մասուդ Բարզանիին պատժելու մասին համապատասխանաբար վարչապետ Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանի եւ թուրքական զինված ուժերի գլխավոր շտաբի պետ Յաշար Բույուքանըթի հայտարարությունների մասին չէ, ոչ էլ ԱՄՆ-ին, ՆԱՏՕ-ին եւ Եվրամիությանը հասցեագրված մեղադրանքների:

Ինչպես հայտնի է, Թուրքիայի ազգային մեծ ժողովը՝ Մեջլիսը, ընդառաջելով վարչապետ Էրդողանին, հոկտեմբերի 17-ի դռնփակ նիստում Հյուսիսային Իրաքում PKK-ի դեմ ռազմական գործողություններ ծավալելու լիազորություն էր տվել կառավարությանը: Հոկտեմբերի 21-ին Էրդողանի կառավարությունը ազգային անվտանգության խորհրդի առաջարկին համապատասխան Հյուսիսային Իրաքի դեմ տնտեսական պատժամիջոցներ կիրառելու որոշում էր ընդունել, ընդհուպ Թուրքիայի օդային տարածքի փակումը:

Սակայն Մեջլիսից լիազորություն ստանալն ու պատժամիջոցների որոշում ընդունելը մեկ բան է, Հյուսիսային Իրաք ներխուժելը եւ Քուրդիստան շրջանի նկատմամբ շրջափակում կիրառելը՝ մեկ այլ բան: Հատկապես այն դեպքում, երբ Իրաքի նախագահ Ջալալ Թալաբանին եւ Քուրդիստան շրջանի ղեկավար Մասուդ Բարզանին ներխուժման թուրքական սպառնալիքներին պատասխանում են մարտահրավերներով, քրդական «Ժողովրդավարական հասարակարգ» կուսակցությունը, հռչակելով PKK-ի առաջնորդ Աբդուլլա Օջալանին «քուրդ ժողովրդի առաջնորդ», Թուրքիայի հարավարեւելյան շրջանների համար ինքնավարություն է պահանջում Անկարայից, Վաշինգտոնը ներխուժման անկանխատեսելի հետեւանքների վերաբերյալ նախազգուշացնում է թուրքերին, նրա այս մոտեցմանը աջակցում է ՆԱՏՕ-ն, իսկ ԵՄ-ը միանշանակ պահանջում է, որ PKK-ի հարցը լուծվի ոչ թե ռազմական գործողությունների, այլ բանակցությունների միջոցով, ընդ որում՝ շահագրգիռ բոլոր կողմերի, ներառյալ Բարզանիի մասնակցությամբ:

Որքան էլ Թալաբանին եւ Բարզանին մարտահրավեր նետեն թուրքերին, Իսրայելն ի դեմս ենթակառուցվածքի նախարար Բեն Էլիեզերի, Անկարայում արտահայտվի «ահաբեկչության դեմ պայքարում Թուրքիայի ինքնապաշտպանության իրավունքի» մասին, Իսրայելից ուղղորդվող ամերիկյան «Նոր պահպանողականները» միանան դրան, իսկ վերջիններիս ներկայացուցիչ Մայքլ Ռուբինն ի լուր աշխարհի հայտարարի. «Քանի դեռ Թուրքիան Օջալանի հետ նույն բանտախցում չի կալանել Բարզանիին, հազիվ թե ձերբազատվի PKK-ի ահաբեկչությունից», Անկարան չի շտապում ռազմական գործողություններ իրականացնել Հյուսիսային Իրաքում:

Սառնասրտության եւ հաշվենկատության վերաբերյալ Էրդողանի եւ Բույուքանըթի վերջին հայտարարությունները բոլոր հիմքերը տալիս են ենթադրելու, որ Թուրքիան գործողություններ չի իրականացնելու, ոչ էլ պատժամիջոցների է դիմելու Հյուսիսային Իրաքի նկատմամբ: Եթե ներխուժման մտադրությունը լուրջ լիներ, ապա պետքարտուղար Կոնդոլիզա Ռայսը երեկ Անկարա չէր մեկնի, վարչապետ Էրդողանը PKK-ի հարցում ԱՄՆ-ին, ԵՄ-ին, ՆԱՏՕ-ին մեղադրելու փոխարեն կսիրաշահեր նրանց, Թալաբանիի ու Բարզանիի վրա կբարդեր «քրդական ահաբեկչության» պատասխանատվությունը Թուրքիայում եւ վերջապես պաշտոնական Անկարան չէր հայտարարի, որ ներխուժման հարցում որոշում ընդունելու համար պետք է սպասել վարչապետ Էրդողանի նոյեմբերի 5-ին նշանակված հանդիպմանը ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշի հետ: Ավելին, եթե Թուրքիան այդպիսի մտադրություն ունենար, ապա Իրաքի հարեւան երկրների արտգործնախարարի հանդիպում չէր հրավիրի Ստամբուլում:

Ակնհայտ է, որ Թուրքիայի ներխուժումը Հյուսիսային Իրաք հանդուրժելու դեպքում Բուշի վարչակարգը կատարելապես հեղինակազրկվելու է ոչ միայն իրաքյան Քրդստանում, Իրաքում, տարածաշրջանում եւ Արեւմուտքում, այլեւ սեփական երկրում: Հակառակ պարագայում, անխուսափելի է դառնում ամերիկյան զորքերի բախումը թուրքականի հետ, ինչը թերեւս ձեռնտու է Էրդողանի իսլամամետ «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցության նկատմամբ բացասաբար տրամադրված ամերիկյան հրեական կառույցներին, «Նոր պահպանողականներին», ինչպես նաեւ Իսրայելին, Թալաբանիին եւ Բարզանիին, որոնք Թուրքիային ԱՄՆ-ի դեմ հանելու միջոցով ձգտում են արագացնել Իրաքի դե յուրե մասնատումը, որը ենթադրում է երկրի հյուսիսում Քուրդիստան շրջանի անկախացումը:

Այլ կերպ՝ Թուրքիայի խնդիրը ոչ թե Հյուսիսային Իրաք ներխուժումն է, այլ ներխուժման վճռականությամբ ԱՄՆ-ի, ԵՄ-ի եւ ՆԱՏՕ-ի վրա հոխորտալը, ինչը տարածաշրջանում ամրապնդում է նրա հեղինակությունը, միաժամանակ նա ձեռք է բերում ինչպես քրդերին սաստելու, այնպես էլ Սիրիայի եւ Իրանի հետ հարաբերությունները զարգացնելիս Վաշինգտոնի հակազդեցությունից մասնակի խուսափելու հնարավորություն:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

«Նոել» մրրիկն ավերներ է գործում Կարիբյան ավազանի երկրներում

Կարիբյան ծովում մոլեգնող «Նոել» արեւադարձային մրրիկը վերջին երկու օրերին հեղեղումների եւ տասնյակ զոհերի պատճառ է դարձել: Միայն Դոմինիկյան Հանրապետությունում եւ Հայիթիում զոհերի թիվն անցնում է 80-ից: Պաշտոնական տվյալների համաձայն, այդ երկրներում հինգ տասնյակ մարդիկ համարվում են անհետ կորած: Ֆրանսպրեսը հաղորդում է, որ երկու երկրների միջեւ կիսված Հիսպանյոլա կղզու վրայով ժամում մինչեւ 280 կմ արագությամբ անցած քամիները հորդ անձրեւներ են բերել:

Դոմինիկյան Հանրապետությունում հեղեղումների հետեւանքով զոհվել են 56, անհետ կորել 27 անձինք: Մոտ 60 հազար մարդ տարհանված է վտանգավոր շրջաններից: Ջրի հորձանքները մեծ վնասներ են պատճառել կամուրջներին եւ ճանապարհներին: Տարերքը հիմնովին ավերել է 661 տուն, մասնակիորեն վնասվել են 14,5 հազար շինություններ:

Հայիթիում հեղեղումներից զոհվել է 24, անհետ կորել 25 անձինք: Տարհանված է 3000 մարդ: Հորդացած ջրամբարներն ավերել են հարյուրավոր տներ:

Կուբայի արեւելյան շրջաններում հեղեղումների վտանգի պատճառով տարհանված է 13 հազար մարդ: Վնասված են հարյուրավոր տներ, գյուղատնտեսությունը եւ ենթակառույցը զգալի կորուստներ են կրել:

Երեկ ծովամրրիկը մոտեցել է Բահամյան կղզիներին: Ենթադրվում է, որ «Նոելի» ճանապարհին կհայտնվի նաեւ Ֆլորիդա թերակղզին:

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Տոլյատիի ահաբեկչության հավանական կազմակերպիչը Պ. Կոսոլապովն է

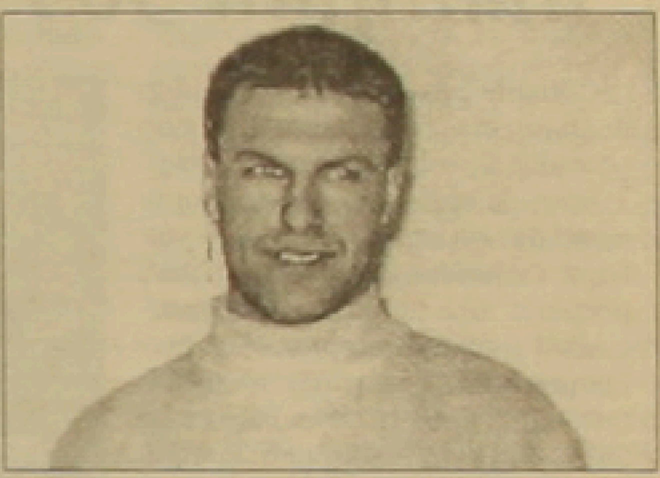

Տոլյատիի ավտոբուսներից մեկում հոկտեմբերի 31-ին տեղի ունեցած պայթյունի գործով արդեն ձերբակալված է առաջին կասկածյալը: Այդ մասին լրագրողներին հայտնել է ՌԴ դատախազությանը կից քննչական կոմիտեի պետ Ալեքսանդր Բաստրիկինը:

«Նախնական տվյալներով, բացահայտված է պայթեցման մասնակիցներից մեկը: Նրա բնակարանում հայտնաբերված նյութերը կարող էին օգտագործվել ինքնաշեն պայթուցիկ սարք պատրաստելու նպատակով: Անցկացվում է փորձաքննություն», մասնավորապես հայտարարել է Բաստրիկինը:

Պայթյունից զոհվել էին 8 եւ վիրավորվել 63 անձինք: Ավտոբուսի տոմսավաճառը տեղական լրատվամիջոցների ներկայացուցիչներին պատմել է, որ պայթյունից 4 կանգառ առաջ ավտոբուս են մտել 3 կասկածելի անձինք՝ սլավոնական արտաքինով 2 տղամարդ եւ 1 սեւահեր կին: Պայթյունից մեկ կանգառ առաջ տղամարդիկ իջել են, իսկ կինը տեղափոխվել է սրահի հետնամաս, որտեղ էլ տեղի է ունեցել պայթյունը: Հաղորդվում է, որ զոհերի մեծ մասն ուսանողներ են: Սամարայի մարզում սուգ է հայտարարված:

Օպերատիվ աշխատողների վկայակոչելով՝ «Վրեմյա նովոստեյ» թերթը գրում է, որ ահաբեկչության հավանական կազմակերպիչ է համարվում Պավել Կոսոլապովը: Նա պայթուցիկների մասնագետ է եւ չեչեն հայտնի ահաբեկիչ Շամիլ Բասաեւի զինակիցը: Կոսոլապովը համարվում է Ռուսաստանում կազմակերպված ամենախոշոր պայթեցումների մասնակիցը: Հատուկ ծառայություններին նրա անունն ու կենսագրությունը հայտնի դարձան Մոսկվայի մետրոյի 2004-ի փետրվարի 6-ի պայթեցումից հետո, երբ զոհվեցին 42 եւ վիրավորվեցին 250 անձինք:

«Իզվեստիա» թերթը գրում է, որ համանման ռումբով ահաբեկիչները հետագայում փորձել էին կործանել «Նեւսկի էքսպրես» ճեպընթացը:

Կոսոլապովի կազմակերպած որոշ ահաբեկչություններ իրականացրել են մահապարտները: Այդպես եղավ նաեւ Տոլյատիում հոկտեմբերի 31-ին: Զինվորական ուսումնարան ավարտած, հետագայում իսլամ ընդունած Պավել Կոսոլապովի ղեկավարությամբ մի շարք դիվերսիաներ են իրականացվել Մոսկվայում եւ մարզում, Վորոնեժի հանրային տրանսպորտի կանգառներում եւ Սամարայի շուկայում (2004-ի հունիս):

Հատուկ ծառայությունների տեղեկությունների համաձայն, Մոսկվայի ահաբեկչություններից հետո Կոսոլապովը թաքնվում է հենց Սամարայի մարզում:

Ուկրաինան կոչնչացնի առեւանգված եւ վտանգավոր օդանավերը

Ուկրաինան որոշել է ոչնչացնել այն բոլոր օդանավերը, որոնք կառեւանգեն ահաբեկիչները եւ վտանգ կներկայացնեն երկրի համար: Կառավարությունն արդեն վավերացրել է համապատասխան համաձայնագիր: Այդ մասին հաղորդում է ProUA գործակալությունը, վկայակոչելով Ուկրաինայի անվտանգության ծառայության պետի պաշտոնակատար Վալենտին Նալիվայչենկոյի խոսքերը:

Նալիվայչենկոն համապատասխան հայտարարություն է արել Օդեսայում «Արեւելյան վահան-2007» միջազգային հակաահաբեկչական զորավարժանքի ավարտից հետո: Նա ավելացրել է, որ չնայած նման կտրուկ որոշմանը, «Ուկրաինայի հատուկ ծառայությունները հնարավոր ամեն ինչ կանեն նման դեպքեր թույլ չտալու համար»:

Պաշտոնյան հենց այդ որոշման հետ է կապել երկրի օդանավակայաններում անվտանգության միջոցների խստացումը: Համանման միջոցներ նախատեսված են նաեւ ՌԴ հակաահաբեկչական օրենսդրության մեջ:

Ի դեպ, Ուկրաինայի հակաօդային պաշտպանության ուժերը քանիցս քաղաքացիական օդանավեր են խփել նաեւ ոչ միտումնավոր կերպով: Օրինակ, 2001-ի հոկտեմբերի սկզբներին «Սիբիր» ավիաընկերության Թել Ավիվ-Նովոսիբիրսկ չվերթի «Տու-154» օդանավը հրթիռի թիրախ դարձավ Ուկրաինայի հակաօդային պաշտպանության ուժերի զորավարժանքի ժամանակ: Օդանավում եղած բոլոր 78 անձինք զոհվեցին:

Գերմանական անձնագրեր ստանալիս կպահանջվեն մատնահետքեր

Նոյեմբերի 1-ից Գերմանիայում գործող կարգի համաձայն, արտասահմանյան անձնագիր ստացող քաղաքացիները պետք է թողնեն իրենց ցուցամատների հետքերը: Այդ մասին հաղորդում է գերմանական ZDF հեռուստաընկերությունը:

Մատնահետքերով տվյալները կպահվեն հատուկ չիպում՝ անձնագրի տիրոջ թվային լուսանկարի, ծննդյան թվի եւ անվան հետ մեկտեղ:

Իշխանությունների ներկայացուցիչների խոսքերով, պարտադիր թվային մատնահետքերի օգտագործումը բազմակի կմեծացնի մարդկանց անվտանգությունը: Հաղորդվում է, որ մատնահետքեր վերցնելիս թանաք չի օգտագործվելու: Այդ նպատակով մշակված է հատուկ սկաներ: Ամբողջ արարողությունը կտեւի 20 րոպեից ոչ ավելի:

Այն մարդիկ, ում ցուցամատը վնասված է, կարող են ուրիշ մատի հետք թողնել:

Նոր համակարգը փորձարկվել է 2007-ի ամռանը Գերմանիայի 28 անձնագրային բյուրոներում:

Հատուկ ուշադրություն է դարձվում կողմնակի անձանցից տվյալների պաշտպանությանը: Տվյալների ընթերցումը հնարավոր է միայն հատուկ սարքերի միջոցով, որոնցից յուրաքանչյուրը պետք է արտոնագրվի: Բացի դրանից, չիպերը եւս կունենան էլեկտրոնային պաշտպանություն:

Տասը տարով տրվող նոր անձնագիրը կարժենա 59 եվրո: 24 տարեկանից փոքր անձինք 6 տարով անձնագիր կստանան 37,5 եվրոյի դիմաց:

Հուշ-երեկո Ավ. Իսահակյանի մահվան 50-րդ տարելիցի առիթով

Ավետիք Իսահակյանը կյանքի մայրամուտին իր ժողովրդին թողեց հերթական պատգամներից մեկը՝ «Մարդ աշխարհից հեռանալիս պիտի մտածի ոչ թե ինչ որ բան տանելու աշխարհից, այլ ինչ որ բան թողնելու աշխարհին...»: Այս պատգամով էլ Առնո Բաբաջանյան համերգասրահում բացվեց հուշ-երեկո՝ նվիրված Ա. Իսահակյանի մահվան 50-րդ տարելիցին: Երեկոն վարում էր բանաստեղծի թոռը՝ բան. գիտ. դոկտոր **Ավիկ Իսահակյանը**: Անմահ բանաստեղծի գրական գործունեությանը ու նրա թողած հարուստ ժառանգությանը մեկ անգամ եւս անդրադարձան ՀԳՄ նախագահ **Լեւոն Անանյանը**, ՀԳԱԱ Աբեղյանի անվ. գրակ. ինստիտուտի տնօրեն **Ազատ Եղիազարյանը**, իսահակյանագետներ, Երեւանի «Հրաչյա Աճառյան» համալսարանի ռեկտոր **Ավագ Խաչատրյանը**, Իսահակյանի անվան մրցանակի դափնեկիր, «Ոզնի» թերթի գլխավոր խմբագիր **Արամայիս Սահակյանը**, բանաստեղծներ **Էդվարդ Միլիտոնյանը**, **Սուրեն Մուրադյանը** եւ ուրիշներ: Գերաշնորհ **Ներսես արք. Պոզապալյանը** Մայր աթոռ սուրբ Էջմիածնից Ամենայն հայոց հայրապետից գնահատանքի խոսքեր հղեց Ավ. Իսահակյանի կատարած կարեւոր հոգեւոր ու եկեղեցական գործերը հիշատակելով. «Նա հայ եկեղեցու ամենադժվարին, դժնդակ օրերին թեւ ու թիկունք էր դարձել Գեւորգ VI կաթողիկոսին եւ դառնալով գերագույն հոգեւոր խորհրդի անդամ, 1942-ին հիմնադրեց առաջին ազգային եկեղեցական ժողովը, որն ընտրեց Ամենայն հայոց կաթողիկոս Չորեքչյանին...»:

Հուշ-երեկոյի ընթացքում հնչեցին բանաստեղծի լավագույն բանաստեղծությունները դերասանուհի **Ժենյա Ավետիսյանի** ընթերցմամբ, իսկ բանաստեղծի ստեղծագործությունների հիման վրա գրված երգերը կատարեցին երգչուհիներ **Արուս Գուլանյանը, Սուսաննա Սաֆարյանը**, «Շանթ» հեռուստաընկերության «Ժողովրդական երգիչ» նախագծի եզրափակիչ փուլի մասնակից երեք երիտասարդ երգիչները:

Բանաստեղծի թոռը՝ Ավիկ Իսահակյանը նշեց. «Ճիշտ 50 տարի առաջ, հենց այս դահլիճից, որը նրա վերջին երկրային կայանը եղավ, հոկտեմբերի 21-ին նա գնաց դեպի անմահություն եւ դա իր մեջ իմաստ է պարունակում ու խորհրդանշում է, որ հենց այս սրահում լինի նրա հուշ-երեկոն, նրա հիշատակի երեկոն, քանի որ նա այս սրահը շատ էր սիրում ու մշտապես իր կենդանության օրոք հենց այս դահլիճում էլ նրան մեծարել...»: Երեկոյի ընթացքում ներկաները, կարծես, զգում էին մեր մեծանուն բանաստեղծ Ավետիք Իսահակյանի շունչն ու ոգին, որը թեւածում էր սրահի պատերից ներս՝ «վայելելով» ժողովրդի երգն ու վերքը, դառնալով ժողովրդի դարդերին սպեղանի...

ՄԱՐԻՆԵՏԱ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ

Նա կայրի այնքան, որքան կհնչեն նրա ստեղծագործությունները

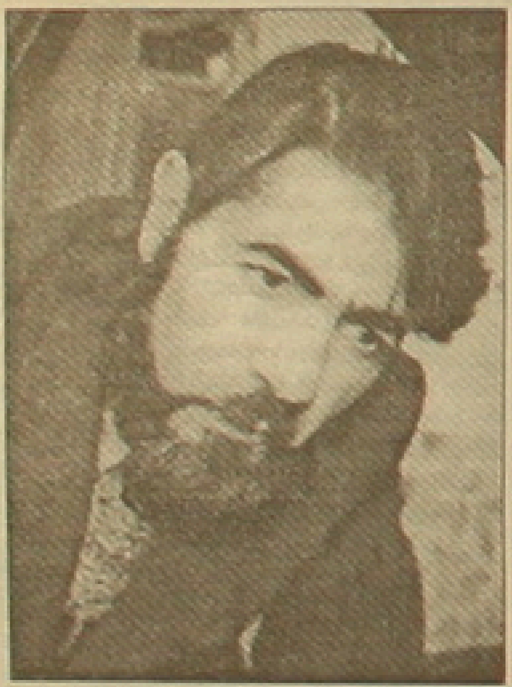

Երեւանյան առաջին երաժշտական փառատոնի շրջանակներում այսօր կնշվի կոմպոզիտոր Հարություն Դելլալյանի 70-ամյա հոբելյանը: Տաղանդաշատ այս երգահանի կյանքն ու գործունեությունը հայ մշակույթի համաշխարհայնացման եզակի օրինակներից է, երբ կոմպոզիտորին գիտեն ավելի շատ դրսում, քան տանը:

Երեկ վաղամեռիկ երգահանի հոբելյանական երեկոն նշելու եւ Հարություն Դելլալյան մտավորականի հիշատակին դրվատանքի խոսք ասելու էին եկել նրա դասախոս, պրոֆեսոր **Արամ Սարյանը**, կոմպոզիտոր, Դելլալյանի վաղեմի բարեկամ **Տիգրան Մանսուրյանը** եւ հանրահայտ դիրիժոր **Էմին Պոմարիկոն**: Մամուլի ասուլիսի բանախոսները նշեցին, որ հարգարժան հյուրն այսօր կղեկավարի Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախումբը, որը կկատարի Յ. Բրամսի Ողբերգական նախերգանքն ու թիվ 4 սիմֆոնիան, ապա՝ Հարություն Դելլալյանի «Մահ» սիմֆոնիկ պոեմն ու Երրորդ սիմֆոնիան: «Հարություն Դելլալյանի հոգեւոր աշխարհը կազմավորվել էր մորից լսած կոմիտասյան երգերով,- ասաց պրոֆեսոր Ա. Սարյանը: - Նա ժամանակի ռիթմը, դինամիկան շնչառությունը զգալու զարմանալի կարողությամբ էր օժտված: Ասելիքը ոչ մի շինծու բան չունի իր մեջ, այլ բնական պոռթկում է՝ կարոտի, սիրո, հպարտության, երազանքի, երբեմն հուսախաբության, աշխարհը ներդաշնակ տեսնելու ձիգ, որ Հարությունն ամփոփեց իր ստեղծագործությունների մեջ: Հարությունը շատ նշանակալից հետք թողեց մեր երաժշտության մեջ: Մեզ համար նա մշտապես կմնա մարդկային առաքինություններով, բազում բարեմասնություններով օժտված մարդ, իսկ եկող ժամանակների եւ սերունդների համար՝ գեղարվեստի իր հնչյունային հայտնություններով կարժեւորվի»:

Մամուլի ասուլիսից հետո զրուցեցինք Հ. Դելլալյանի դուստր՝ ջութակահարուհի **Նարինե Դելլալյանի** հետ:

«Հայրիկը ժողովրդական կոնսերվատորիա գնաց 35 տարեկանում, մենք երկու քույրերով դպրոց էինք գնում, ինքը՝ ժողովրդական երաժշտության կոնսերվատորիա: Մինչ այդ նա երկաթ էր կոփում հաստոցների առաջ, բանվոր էր: Սակայն իր ասելիքի պահանջը տարավ նրան ուսման ճանապարհով: Նա այդ տարիքում սկսեց սովորել նոտաները: Ցավոք, նրա ստեղծագործական կյանքը շատ կարճ եղավ՝ 13 տարի, սակայն այդքանն էլ բավական էր, որ նրա ստեղծագործությունները գնահատեն եւ արժեւորեն»:

Ս. Մ.-Եթե Ձեր անձնական նախաձեռնությունը չլիներ, կհիշվե՞ր Հարություն Դելլալյանի 70-ամյակը:

Ն. Դ. - Ցավոք սրտի, չեմ կարծում: Մինչդեռ, նրա թողածը ոչ միայն իմ եւ քրոջս, այլեւ ողջ Հայաստանի ժառանգությունն է, որ պիտի պահպանենք աչքի լույսի պես: Օտարների մոտ Հ. Դելլալյանի արվեստը մեծ հետաքրքրություն է առաջացնում, եւ նրանք սիրով են կատարում նրա գործերը: Իսկ մեզ մոտ Արամ Ղարաբեկյանն է, որ գրեթե միշտ որեւէ ստեղծագործություն ներառում է իր ծրագրում:

ՍՈՒՍԱՆՆԱ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ

Հոբելյանական միջոցառում

Արձակագիր Վահրամ Թամարյանը հայ գրական թատերաբեմ բարձրացավ 80-ականների վերջերի բեկումնային շրջանում: Գրականություն մտավ շատ ծանր, դրամատիկ ու անհանգիստ ժամանակ: Իր ստեղծագործություններով ընթերցասերներին պատմեց Շուշիի, Ղարաբաղի ու Ջավախքի պատմությունը: 2005-ին, ցավոք, նրա սրտի զարկը կանգ առավ...

Երեկ Գրողների միությունում տեղի ունեցավ հուշ-ցերեկույթ՝ նվիրված գրողի ծննդյան 50-ամյա հոբելյանին: Թամարյանի գրչընկեր Ռոմիկ Սարդարյանը նշում է, որ նա որպես անակնկալ հայտնվեց ու հեռացավ հայ գրականությունից: «Անարդար է նրա բացակայությունը մեր գրական կյանքում, իսկ գոյությունը եղել է արդարացված: Անցավ փորձությունների երկար ճանապարհ: Իր մարդասիրական օգնությունը ցուցաբերեց երկրաշարժի զոհվածներին: Նրա ակնարկները գեղարվեստական շնչառությամբ ստեղծված գործեր են»:

Միջոցառման ժամանակ տեղի ունեցավ Թամարյանի «Արծաթափայլ հազարոտնուկ» գրքի շնորհանդեսը, ուր ներառված են գրողի լավագույն ստեղծագործությունները, որ ստեղծել է կարճատեւ կյանքի ընթացքում: «Ուղեղի բորբոքում», «Շրջանագիծ» ստեղծագործությունները ներկայացնում են հեղինակի ուրույն մտածելակերպը, աշխարհին նայելու ու հասկանալու սեփական բանաձեւը: «Ասպազեն ծաղիկ» ստեղծագործությունը պատմում է Արցախյան ազատամարտի ու Շուշիի ազատագրման մասին:

«Շուշի, Շուշվա բերդ, Ամենափրկիչ եկեղեցի, ծուխ»: Այսպես է ընթերցողներին ներկայացնում պատերազմող Շուշին, թեեւ ծխի մեջ էլ սպասում է հրաշքի ու փրկության:

Հ. Հ.

Ազնավուր. «Ես երբեք հրաժեշտ չեմ տվել»

Աժանս Ֆրանս պրեսի բացառիկ հարցազրույցը 83-ամյա երգչի հետ

1999-ին, 2000-ին եւ ավելի ուշ՝ 2006-ին բեմին հրաժեշտ տալու հայտարարություններից հետո «ֆրանսիական շանսոնի անզուգական աստղը»՝ 83-ամյա Ազնավուրը համերգային նոր շրջագայության է ձեռնամուխ եղել, որն իր մեջ ընդգրկելու է 20 համերգներ Փարիզում, այնուհետեւ 28 համերգ՝ Ֆրանսիայում, Բելգիայում եւ Շվեյցարիայում: Այս մասին է տեղեկացնում «Արմինյն միրոր սփեքթեյթր» թերթի հոկտեմբերի 20-ի համարը, հենվելով «Աժանս Ֆրանս պրեսի» հաղորդագրության վրա:

Սա երեւի իրոք վերջին շրջագայությունը լինի, հայտարարում է գործակալությունը, չնայած ինքը՝ Ազնավուրը դեռ թեթեւ հոգով, բայց մի փոքր ծանր լրջությամբ պնդում է. «Ես երբեք հրաժեշտ չեմ տվել: Բայց ճիշտ է, որ շրջագայությունները կարճ են տեւում հիմա, համերգների քանակն է նվազել: Դա ծխելուն վերջ տալու նպատակով սիգարետների օրական քանակը նվազեցնելուն է նման: Կգա օրը, երբ ես բառերը կմոռանամ, կթավալվեմ բեմի վրա եւ կդադարեմ երգել»:

Աշխարհահռչակ երաժիշտը մոտ 1000 երգերի հեղինակ է, նրա սկավառակներից ավելի քան 1 միլիոն օրինակ է վաճառվել: Դերեր է ստանձնել մոտ 60 ֆիլմերում: Երգի մեջ բառերն է կարեւորում:

«Դա ֆրանսիական հատուկ ժանր է: Այդ ժանրի երգիչներ երբեք շատ չեն եղել: Ես վերջինն եմ, երեւի, նրանցից, ովքեր երգելիս սոսկ ձայնը չեն օգտագործում, այլ նաեւ կատարում են», նշում է նա հիշելով այդ ժանրի երգիչների՝ Սեմի Դեյվիսի, Լայզա Մինելլիի, Շըրլի Մըկլեյնի, Իվ Մոնտանի անունները:

CNN/Time Internet-ի 1999-ին անցկացրած հարցախույզի արդյունքներով անցած դարաշրջանի լավագույն երգիչներից (Բոբ Դիլանի, Էլվիս Փրեսլիի հետ) ճանաչված Ազնավուրը միշտ փորձել է քայլ պահել նորագույն ուղղությունների հետ: Նրա երգերը փոփի, ջազի, բլյուզի եւ վերջերս նաեւ լատինոյի յուրատեսակ խառնուրդ են, որոնք գրավում են մարդկանց հոգիներն ու սրտերը: Նրա վերջին ալբոմը կուբացի դաշնակահար Վալդեսի նվագակցությամբ կոչվում է «Գունազարդիր իմ կյանքը»:

Երկու նախկին ամուսնություններից հետո արդեն 44 տարի է, ինչ ամուսնացած է իր երրորդ կնոջ հետ: Մի դուստրը ամուսնացած է հյուսիսաֆրիկացու հետ, որդին՝ կես-կանադացի, կես-հայիթցու հետ:

«Հիսուն տարի անց ամբողջ աշխարհն է «գունազարդվելու»: Խառը ամուսնությունները ավելանալու են: Մարդիկ միախառնվելու են: Մենք պետք է սովորենք այս երկիր մոլորակի բնակիչները լինել», նշում է նա: Իսկ այն հարցին, թե ինչպես կվերաբերվեր «Ֆրանսիայի մշակույթի հուշակոթող» ձեւակերպմանը, որով իրեն հաճախ անվանում են, նա պատասխանում է հումորով. «Հուշակոթող լինելը վատ չէ, եթե աղավնիները հեռու մնան դրանից»:

Թարգմ. Հ. Ծ.

Վերածնունդ ազգային նվագարաններին

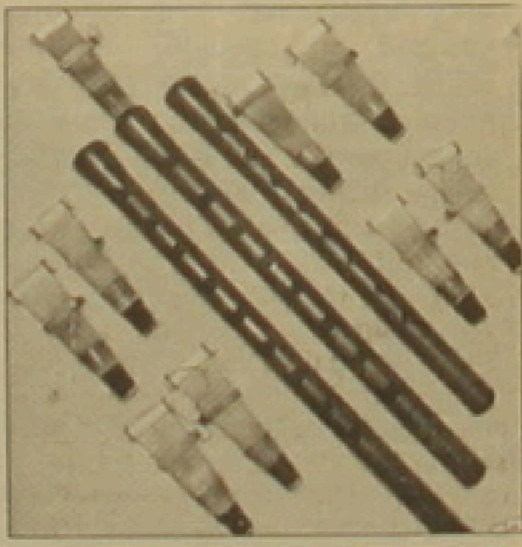

Այսուհետ «Հայ Art» մշակութային կենտրոնը մշակույթի նախարարության ու «Վիվասելի» հետ համատեղ հայ հանդիսատեսին կներկայացնի հայ հնագույն նվագարաններին նվիրված ֆիլմեր: Օրերս «Մոսկվա» կինոթատրոնում տեղի ունեցավ հայ ազգային նվագարաններին նվիրված առաջին՝ «Ծիրանի փող» ֆիլմի շնորհանդեսը: 26 րոպեանոց ֆիլմը ճանաչողական բնույթ ունի, ներկայացնում է դուդուկի ծագումը, պատրաստման ընթացքը, պատմում հետաքրքրական դրվագներ գործիքի երախտավորների ստեղծագործական կյանքից: Այն ասես երկխոսություն լինի մարդու եւ դուդուկի միջեւ, ուր գլխավոր հերոսը ոչ թե դուդուկահարն է, այլ ծիրանի ծառից պատրաստված, առավելագույնս 40 սմ երկարություն ունեցող փայտե գործիքը, որ իր հնչյուններով ու մելամաղձոտ երաժշտությամբ արտասվելու աստիճան հուզել է Արամ Խաչատրյանին: Հեղինակ, «Հայ Art» մշակութային կենտրոնի տնօրեն Ռիտա Շառոյանը նշում է, որ ֆիլմը հավակնոտ չէ, նուրբ, համեստ ստեղծագործություն է: Ֆիլմի անձնակազմը չի դիմել ավելորդ կոլաժների, պաճուճանքների, «ծամած նոտերի ու զարդարանքների» օգնությանը, քանի որ, ըստ իրենց, դուդուկը դրանց կարիքը չի զգում:

«Դուդուկը մեր ամենահին ու ամենահայտնի նվագարաններից մեկն է, որ երկար ժամանակ կոչվել է ծիրանի փող: Շատ պարզ, համեստ ու բնական ֆիլմ է, ինչպես դուդուկը, որն իր համեստությամբ գերում է աշխարհը»:

Ֆիլմում օգտագործվել են հատվածներ Ակսել Բակունցի «Ծիրանի փող» պատմվածքից, որը ֆիլմի հեղինակի պատանեկության տարիների ամենասիրելի ստեղծագործությունն է եղել: Վարպետ Հազրոյի կերպարը ֆիլմում խաղում է հեղինակի հայրը՝ ում տխուր ու երազկոտ հայացքի ներքո էլ հնչում են ազգային երաժշտության ուրախ ու տխուր մեղեդիները:

«Ազգի» հետ զրույցում դերասան Ազատ Գասպարյանը բարձր գնահատեց նմանատիպ միջոցառումների դերն ու նշանակությունը: «Վերաբերմունքս նմանատիպ ծրագրերի նկատմամբ դրական է: Դահլիճից հեռանում եմ լավ լիցքերով: Ֆիլմը շատ հավանեցի: Միտքը լավն է ու պետք է ընթացք ունենա: Պետք է մեր հոգատարությունը ցուցաբերենք ու նպաստենք ազգային նվագարանների վերածնմանն ու գործունեությանը»:

«Կարծում եմ նմանատիպ ձեռնարկները կնպաստեն ազգային նվագարանների վերածննդին: Իհարկե դուդուկն ամենահայտնի գործիքներից է, որ իրենից համաշխարհային մշակութային արժեք է ներկայացնում, բայց պետք է ամեն ինչ անենք, որպեսզի նպաստենք մնացած նվագարանների զարթոնքին», հավելում է դուդուկահար Գեւորգ Դաբաղյանը:

Կազմակերպիչները հույս են հայտնում, որ այս կերպ մոռացությունից կփրկվեն ու արդիական կդառնան ոչ հեռու անցյալում հայտնի ազգային նվագարանները: Թե հաջորդ ֆիլմը որ նվագարանին նվիրված կլինի՝ պարկապզուկ, թե սանթուր, Ռիտա Շառոյանը չի շտապում պատասխանել: Մինչ ֆիլմի նկարահանումը նա պետք է զրուցի ու խորհրդակցի երաժշտագետների հետ:

ՀԱՍՄԻԿ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Եվս երկու օլիմպիական ուղեգիր

Հովհաննես Դանիելյանն ու Հրաչյա Ջավախյանը հանդես կգան Պեկինում

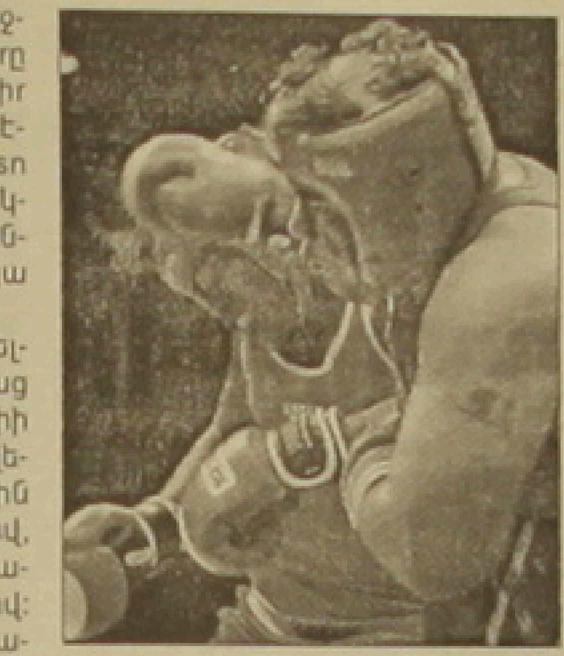

Բռնցքամարտի աշխարհի առաջնության մրցումների հերթական օրը եւս երկու օլիմպիական ուղեգիր պարգեւեց մեր հավաքականին: Էդուարդ Համբարձումյանից հետո Պեկինի օլիմպիադային մասնակցելու իրավունք նվաճեցին Հովհաննես Դանիելյանը (48 կգ) եւ Հրաչյա Ջավախյանը (60 կգ):

Հովհաննես Դանիելյանը վերելքով անցկացրեց մենամարտը վրաց բռնցքամարտիկ Ջվիադ Խադուրիի հետ: Հայ բռնցքամարտիկի առավելությունն ակնհայտ էր: Առաջին ռաունդը նա շահեց 6-2 հաշվով, երկրորդում մրցակցի նկատմամբ առավելության հասավ 7-4 հաշվով: Երրորդ ռաունդում Դանիելյանի առավելությունը բացահայտ էր: Նա մենամարտը շահում էր 14-1 հաշվով, երբ մրցավարն ի նշան հայ բռնցքամարտիկի բացահայտ առավելության, դադարեցրեց մենամարտը եւ հաղթանակը շնորհեց նրան:

Այժմ Հովհաննես Դանիելյանը կշարունակի պայքարն առաջնության մեդալների համար: Նրա հաջորդ մրցակիցը կլինի թայլանդցի Ամնաս Ռուենռոենգը, որը 19-9 հաշվով պարտության էր մատնել մեքսիկացի Ջալեսա Օղիլոնին:

Մինչեւ 48 կգ քաշային կարգում օլիմպիական ուղեգիրը չհաջողվեց նվաճել ռուսաստանցի Դավիթ Հայրապետյանին: Նա 6-23 հաշվով զիջեց չինացի Ժու Շիմինին ու դուրս մնաց հետագա պայքարից: Վերջինիս հետ Հովհաննես Դանիելյանը հնարավոր է հանդիպի եզրափակիչում, եթե իհարկե, երկուսն էլ շարունակեն հաջող մրցելույթները:

Հայաստանին երրորդ ուղեգիրը պարգեւած Հրաչյա Ջավախյանը (60 կգ) 17-6 հաշվով առավելության հասավ ֆիլիպինցի Գենեբերտ Բասադրեի նկատմամբ: Առաջին երկու ռաունդներից հետո հայ բռնցքամարտիկը մենամարտը շահում էր 9-0 հաշվով: Ջավախյանի հաջորդ մրցակիցը կլինի իտալացի Դոմենիկո Վալենտինոն, որը 1/8 եզրափակիչում 29-12 հաշվով հաղթել էր իռլանդացի Էրիկ Դոնովանին:

Ցավոք Ցոլակ Անանիկյանին չհաջողվեց շարունակել իր թիմակիցների հաղթարշավը: Մինչեւ 81 կգ քաշային կարգում Ցոլակը 10-18 հաշվով զիջեց լիտվացի Դաուգիրդաս Սեմիոտասին եւ դուրս մնաց հետագա պայքարից:

Հաջող են հանդես գալիս ռուսաստանցի բռնցքամարտիկները: Եվս չորս մարզիկներ՝ Գեորգի Բալակշինը (51 կգ), Ալեքսեյ Տիշչենկոն (60 կգ), Արթուր Բետերբիեւը (81 կգ) եւ Իսլամ Թիմուրզիեւը (91 կգ) օլիմպիական ուղեգրեր նվաճեցին: Ռուսներն ընդհանուր առմամբ օլիմպիական 9 ուղեգիր նվաճեցին քաշային 11 կարգերում: Բացի Դավիթ Հայրապետյանից, ՌԴ հավաքականից պայքարից դուրս է մնացել նաեւ Անդրեյ Բալանովը (69 կգ): Հայաստանի հավաքականից պայքարը շարունակում են Էդուարդ Համբարձումյանը, Հովհաննես Դանիելյանն ու Հրաչյա Ջավախյանը: Հուսանք, որ բացի օլիմպիական ուղեգրերից, նրանք տուն կվերադառնան նաեւ առաջնության պարգեւներով: Եթե նրանց հաջողվի հաղթել նաեւ քառորդ եզրափակիչում, ապա նվազագույնն իրենց համար կապահովեն բրոնզե մեդալները:

Հաջողությունը զարգացնել չհաջողվեց

Շախմատի Եվրոպայի թիմային առաջնության 4-րդ տուրում հայ շախմատիստներին չհաջողվեց զարգացնել հաջողությունը: Տղամարդկանց հավաքականը ոչ-ոքի (2-2) խաղաց դանիացիների հետ, իսկ կանայք նույնպիսի արդյունքի հասան Չեռնոգորիայի հետ մրցավեճում:

Հայաստան-Դանիա մրցախաղի բոլոր չորս պարտիաներն էլ խաղաղ ելք ունեցան: Հաշտություն կնքեցին Արոնյանն ու Նիլսենը, Սարգսյանն ու Լարս Հանսենը, Ասրյանն ու Բերգ Հանսենը եւ Լպուտյանն ու Շանդորֆը: Հայաստանի հավաքականը 5 միավորով (ընդհանուր միավորների քանակը՝ 9,5) զբաղեցնում է 11-րդ տեղը: 5-րդ տուրում մեր շախմատիստները կմրցեն Թուրքիայի հավաքականի հետ: Մեր թիմում հաջող ելույթներն է շարունակում Գաբրիել Սարգսյանը, որը 4 հնարավորից վաստակել է 3 միավոր: Նրանից կես միավորով պակաս է Կարեն Ասրյանի միավորները: 1,5-ական միավոր են վաստակել Լեւոն Արոնյանը (3 հնարավորից) եւ Սմբատ Լպուտյանը (2 հնարավորից): Վլադիմիր Հակոբյանը 3 հնարավորից վաստակել է մեկ միավոր:

Հայաստանի կանանց հավաքականի կազմում իր հերթական հաղթանակը տարավ Էլինա Դանիելյանը՝ պարտության մատնելով Լիլիա Դրջեփչին: Էլինան անցկացրած 4 պարտիաներից երեքն ավարտել է իր օգտին՝ կրելով մեկ պարտություն: Նրա արդյունքը լավագույնն է մեր թիմում: Երկրորդ խաղասեղանի վրա իր 2-րդ պարտությունը կրեց Լիլիթ Մկրտչյանը՝ զիջելով Ջովանա Վոյնովիչին: Աղինյան-Միյովիչ, Աղաբեկյան-Միսովիչ պարտիաներն ավարտվեցին ոչ-ոքի: Մեր հավաքականը 4 տուրից հետո 4 միավորով (ընդհանուրը՝ 8,5) ընթանում է 14-րդ տեղում: 5-րդ տուրում հայ շախմատիստուհիները կմրցեն Ադրբեջանի թիմի հետ:

Տղամարդկանց մրցաշարում իրենց հաղթարշավը շարունակեցին Ռուսաստանի եւ Ադրբեջանի հավաքականները՝ տոնելով 4-րդ անընդմեջ հաղթանակները: ՌԴ հավաքականը 3-1 հաշվով առավելության հասավ Սլովենիայի թիմի նկատմամբ: Ռուսներից հաղթեցին Ալեքսանդր Մորոզեւիչն ու Դմիտրի Յակովենկոն՝ պարտության մատնելով համապատասխանաբար Ալեքսանդր Բեյավսկուն ու Լուկա Լենիչին: Իսկ ադրբեջանցիները 2,5-1,5 հաշվով պարտության մատնեցին հոլանդացիներին: Թիմի հաղթանակն ապահովեց Գադիր Հուսեյնովը՝ առավելության հասնելով Էրիկ վան դեն Դոյելի նկատմամբ: Ռաջաբով-Տիվյակով, Ղասիմով-Սթելվագեն, Մամեդով-Ամի պարտիաներն ավարտվեցին ոչ-ոքի:

4 տուրից հետո ռուսներն ու ադրբեջանցիները վաստակել են հավասար՝ 8-ական (ընդհանուրը՝ 11,5-ական) միավոր եւ բաժանում են 1-2-րդ տեղերը: 5-րդ տուրում նրանք հանդիպելու են միմյանց հետ: Այդ մրցախաղի ելքը շատ բանով կարող է կանխորոշել մեդալների բաշխման հարցը: 6-ական միավորով հաջորդ տեղերում են Բուլղարիայի, Հոլանդիայի, Սլովենիայի, Ուկրաինայի, Չեխիայի, Իսրայելի, Ֆրանսիայի հավաքականները: Ներկայացնում ենք առավել ուշագրավ մրցախաղերի արդյունքները. Հունգարիա-Իսրայել՝ 2-2, Նորվեգիա-Ֆրանսիա՝ 1-3, Չեխիա-Սերբիա՝ 2,5-1,5, Անգլիա-Շվեդիա՝ 2-2, Իսպանիա-Գերմանիա՝ 2,5-1,5:

Կանանց մրցապայքարում միանձնյա առաջատարը Լեհաստանի հավաքականն է, որը 3-1 հաշվով պարտության մատնելով ֆրանսիացիներին, վաստակեց 8 միավոր: 7-ական միավորով 2-3-րդ տեղերում են Հունգարիայի եւ Ռուսաստանի ընտրանիները: 4-րդ տուրում նրանց միջեւ անցկացված մրցախաղում գրանցվեց ոչ-ոքի: Վրաստանի հավաքականը, որին ռուսների հետ չեմպիոնի կոչման հիմնական հավակնորդ են համարում, 3,5-0,5 հաշվով առավելության հասավ սերբերի նկատմամբ եւ վաստակեց 6 միավոր (ընդհանուրը՝ 11,5): 6-ական միավոր ունեն նաեւ Հունաստանի 1-ին հավաքականը եւ Սլովենիայի ընտրանին:

«Լիվերպուլը» ներկայացրել է նոր մարզադաշտի նախագիծը

Քաղաքային իշխանությունները հավանություն են տվել «Լիվերպուլի» նոր մարզադաշտի նախագծին: Գերժամանակակից մարզադաշտը նախատեսված է 60 հազար հանդիսականի համար եւ շահագործման պետք է հանձնվի 2010 թ.: Ի տարբերություն ընդունված շրջանաձեւ տեսքի՝ «Լիվերպուլի» մարզադաշտը կառանձնանա իր ինքնատիպ, անհամաչափ դիզայնով: Բացի այդ, թիմի ֆանատների համար մարզադաշտի կենտրոնական տրիբունայում նախատեսված է 18 հազարանոց մեկ յարուսանոց սեկցիան: Մարզադաշտի շինարարության վրա կծախսվի 300 մլն ֆունտ ստեռլինգ:

Թիմի ավագ Սթիվեն Ջերարդն իր հիացմունքն է արտահայտել նոր մարզադաշտի վերաբերյալ. «Անկեղծ ասած, գիտեի, որ դա հզոր նախագիծ է, սակայն երբ մոտիկից ծանոթացա, իսկապես հիացա: «Լիվերպուլը» մշտապես հավակնել է ամենալավին եւ նոր մարզադաշտն էլ կհամապատասխանի ժամանակակից չափանիշներին: Ինձ բախտ է վիճակվել խաղալ աշխարհի մի շարք լավագույն մարզադաշտերում եւ համոզված եմ, որ մեր նոր մարզադաշտը ոչնչով չի զիջի դրանց»:

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹՅՈՒՆ

Մանկատան երեխաները հյուրընկալվել էին «Հրազդան» մարզադաշտում

Լավ նախաձեռնություն էին հանդես բերել «Զատիկ» մանկատան կամավորներ ֆրանսիացի Ջենսոնը եւ լիտվացի Ռիտիսը, որոնք ինն ամսով ժամանել են Հայաստան ու անգլերեն, նկարչություն են ուսուցանում երեխաներին: Նրանք դիմել էին «Հրազդան» մարզադաշտի տնօրենությանը՝ ֆուտբոլային հանդիպում կազմակերպելու «Կիլիկիայի» մանկապատանեկան թիմի եւ մանկատան երեխաների միջեւ: Մինչ այդ մանկատան երեխաները, որոնք իրենց կյանքում դեռեւ մարզադաշտում չէին եղել, հաճախել էին երկրի առաջնության «Կիլիկիա»-«Գանձասար» հանդիպմանը:

Իսկ երեկ մանկատան ֆուտբոլի թիմի անդամները եզակի հնարավորություն էին ստացել «Հրազդանի» կանաչ խաղադաշտում ուժերը չափելու «Կիլիկիայի» մանկապատանեկան թիմի հետ: Պետք էր տեսնել, թե ինչպիսի ոգեւորությամբ էին երեխաները խաղում եւ նշում խփած յուրաքանչյուր գոլը: Գուցե հենց այդ ոգեւորությունն էլ նրանց օգնեց 5-1 հաշվով հաղթանակ տոնելու: Խաղից հետո «Հրազդան» մարզադաշտի տնօրենությունը հյուրասիրություն էր կազմակերպել երեխաների համար՝ նրանց հանձնելով նաեւ նվերներ: Այսուհետ տնօրենությունը ոչ միայն մանկատանը կաջակցի նյութապես, այլեւ երեխաների համար զանազան մարզական միջոցառումներ կկազմակերպի:

Մեր ֆուտբոլի երախտավորներից մեկը՝ ԽՍՀՄ սպորտի վաստակավոր վարպետ, «Հրազդան» մարզադաշտի տնօրեն Հարություն Քեհեյանը հետեւյալ կարծիքը հայտնեց. «Սա իրոք լավ նախաձեռնություն է: Իմ կարծիքով մանկատան երեխաների համար այսօր իրոք պատմական իրադարձություն է՝ խաղալ մի մարզադաշտում, որտեղ ժամանակին մեծ հաջողությամբ հանդես է եկել «Արարատը», հյուրընկալվել են աշխարհի չեմպիոններ Գերմանիայի, Ֆրանսիայի, Եվրոպայի չեմպիոն Դանիայի եւ այլ առաջատար ֆուտբոլային երկրների հավաքականներ: Իմ կարծիքով, այսօրվա խաղը դեռ երկար կմնա մանկատան երեխաների հիշողությունում»:

Կլիչկոն ու Իբրահիմովը կվիճարկեն աշխարհի բացարձակ չեմպիոնի տիտղոսը

IBF-ի եւ IBO-ի վարկածներով գերծանր քաշում աշխարհի չեմպիոն Վլադիմիր Կլիչկոն վերջապես իրեն համար մրցակից ընտրեց: Ուկրաինացի բռնցքամարտիկը 2008-ի փետրվարի 23-ին Նյու Յորքում կմենամարտի WBO-ի վարկածով աշխարհի ներկայիս չեմպիոն, ռուսաստանցի Սուլթան Իբրահիմովի հետ:

Այս տարվա հուլիսի 7-ին Լեյմոն Բրյուստերին հաղթելուց հետո Վլադիմիր Կլիչկոն բազմիցս հայտարարել էր, որ ցանկանում է միավորել աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսները: Եվ ահա նրա երազանքն իրականություն է դառնում: Էվանդեր Հոլիֆիլդին հաղթելուց հետո Սուլթան Իբրահիմովի ներկայացուցիչների հետ ակտիվ բանակցություններ էին ընթանում: Ճիշտ է, առայժմ մենամարտի անցկացման վերաբերյալ պայմանագիր չի կնքվել, սակայն բանավոր համաձայնություն է ձեռք բերվել:

Կլիչկոյի եւ Իբրահիմովի մենամարտը գերծանր քաշային կարգում 1999-ից սկսած առաջին մրցավեճն է աշխարհի բացարձակ չեմպիոնի տիտղոսի համար: Մինչ այդ բացարձակ չեմպիոնի տիտղոսը վիճարկել էին Լենոքս Լյուիսն ու Էվանդեր Հոլիֆիլդը: Վերջինիս նկատմամբ հոկտեմբերի 13-ին Իբրահիմովի տոնած հաղթանակը ճանապարհ հարթեց Կլիչկոյի հետ մենամարտելուն: Նշենք, որ աշխարհի բացարձակ չեմպիոնի տիտղոսի համար Իբրահիմովը կարող էր մենամարտել WBA-ի վարկածով աշխարհի չեմպիոն Ռուսլան Չագաեւի հետ, սակայն ուզբեկ բռնցքամարտիկը պատճառաբանելով վնասվածքը, հրաժարվել էր:

Հետաքննությունը շարունակվում է

Գերմանիայի ոստիկանությունը խուզարկություն է կատարել T-Mobile հեծանվային թիմի բժիշկներ Անդրեաս Շմիդտի եւ Լոթար Հայնրիխի բնակարաններում ու լաբորատորիաներում: Նրանք կասկածվում են դոպինգի պատրաստման եւ մարզիկների շրջանում դրանց տարածման մեջ:

Ինչպես հայտարարել է Գերմանիայի քրեական հետախուզության մամուլի քարտուղար Վոլֆգանգ Մայերը, առայժմ վաղ է խոսել այն մասին, թե այդ խուզարկության ժամանակ արդյոք հայտնաբերվե՞լ են արգելված խթանիչներ:

Երկու բժիշկները կասկածի տակ էին առնվել այս տարվա մայիսին, երբ T-Mobile թիմի հեծանվորդներին անօրինական ճանապարհով դեղամիջոցներ էին հասկացրել: Դրա համար նրանք հեռացվել էին թիմից, իսկ որոշ ժամանակ անց ստիպված էին եղել հեռանալ նաեւ Ֆրայբուրգի համալսարանից, որտեղ դասավանդում էին: Ծագած սկանդալի հետեւանքով T-Mobile թիմի ղեկավարությունը հայտարարել էր, որ անողոք պայքար կմղի դոպինգի դեմ՝ թիմից հեռացնելով հեծանվորդներից Լորենցո Բեռնուչիին եւ Պատրիկ Սինկեւիցին, երբ նրանց դոպինգ-ստուգման արդյունքը դրական էր եղել:

Ռեկորդային փոխանցումավազք

Պեկինում կայանալիք ամառային օլիմպիական խաղերի կազմկոմիտեն հրապարակել է օլիմպիական ջահի փոխանցումավազքի երթուղին: Ընդհանուր առմամբ փոխանցումավազքը կտեւի 130 օր, որի ընթացքում մարզիկները կհաղթահարեն 137 հազար կմ ողջ աշխարհով: Խաղերի պատմության մեջ նման երկարատեւ փոխանցումավազք դեռեւս չէր իրականացվել:

Ըստ նախապես որոշած ծրագրի, օլիմպիական կրակը կվառվի Հունաստանի Օլիմպիայում 2008-ի մարտի 24-ին: Մարտի 30-ին այն կբերվի Աթենք եւ հաջորդ օրը կուղեւորվի Պեկին: Ապրիլի 1-ից մայիսի 3-ը օլիմպիական ջահը ողջ աշխարհով կշրջագայի՝ հաղթահարելով 97 հազար կմ: Փոխանցումավազքի մասնակիցներ կդառնան 2380 մարզիկներ: Մայիսի 4-ից օլիմպիական ջահն իր ուղեւորությունը կսկսի Չինաստանով եւ Պեկին կբերվի օգոստոսի 6-ին՝ օլիմպիադայի մեկնարկից 2 օր առաջ: Չինաստանում փոխանցումավազքը կանցնի 113 քաղաքներով, որի մասնակիցները կդառնան 19400 մարզիկներ: 97 օրում կհաղթահարվի 40 հազար կմ:

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

ԱԶԳ **Ծանուցում**

30 հոկտեմբերի 2007 թվականի թիվ 331 Ն

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ԽՈՐՀՐԴԻ 2004 ԹՎԱԿԱՆԻ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 20-Ի ԹԻՎ 237 Ն ՈՐՈՇՄԱՆ ՄԵՋ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հիմք ընդունելով «Բանկերի եւ բանկային գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 5-րդ գլուխը եւ ղեկավարվելով «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 20-րդ հոդվածով՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը

Ո ր ո շ ու մ է.

1. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2004 թվականի սեպտեմբերի 20-ի ««Բանկերի գործունեության կարգավորումը, բանկային գործունեության հիմնական տնտեսական նորմատիվները» կանոնակարգ 2-ը նոր խմբագրությամբ հաստատելու մասին» թիվ 237 Ն որոշմամբ հաստատված «Բանկերի գործունեության կարգավորումը, բանկային գործունեության հիմնական տնտեսական նորմատիվները» կանոնակարգ 2-ում (այսուհետ՝ Կանոնակարգ 2) կատարել հետեւյալ փոփոխությունը.

1.1 Կանոնակարգ 2-ը լրացնել նոր 49.1 կետով՝ հետեւյալ բովանդակությամբ.

«49.1 Պարտադիր պահուստավորման ենթակա չեն ներգրավված այն նպատակային միջոցները, որոնք Կենտրոնական բանկի խորհրդի հիմնավոր կարծիքով համարվել են նպատակային ծրագրերի ֆինանսավորման նպատակով ներգրավված (այսուհետ՝ նպատակային միջոցներ): Որպեսզի նպատակային միջոցների գծով պարտադիր պահուստավորման մասհանումներ չկատարվեն, բանկերը նպատակային միջոցների ներգրավման պայմանագրերը եւ նպատակային միջոցների հաշվին նպատակային ծրագրերի ֆինանսավորման (տեղաբաշխման) պայմանագրերը կամ պայմանագրերի օրինակելի ձեւերը (այսուհետ՝ տեղաբաշխման պայմանագրեր) ներկայացնում են Կենտրոնական բանկ: Եթե Կենտրոնական բանկի խորհրդի կողմից 15 օրացուցային օրվա ընթացքում բանկին չի ներկայացվում առարկություն՝ միջոցները նպատակային ծրագրերի ֆինանսավորման նպատակով ներգրավված համարելու վերաբերյալ, ապա նշված միջոցները համարվում են նպատակային ծրագրերի ֆինանսավորման նպատակով ներգրավված, եւ բանկերը դրանց դիմաց պահուստավորում չեն իրականացնում: Նպատակային միջոցներ են համարվում բանկերի կողմից ներգրավված այն միջոցները, որոնք բավարարում են հետեւյալ պայմաններին միաժամանակ.

1. ներգրավվել են ֆիզիկական անձ չհանդիսացող անձանցից (սուբյեկտներից), եւ
2. ներգրավվել են ավելի քան մեկ տարի ժամկետով: Ընդ որում, ներգրավված միջոցի մայր գումարը (կամ մայր գումարի մի մասը) ներգրավման պահից սկսած մեկ տարվա ընթացքում մարման ենթակա չպետք է լինի, եւ
3. ներգրավվել են Կենտրոնական բանկի խորհրդի հիմնավոր կարծիքով Հայաստանի Հանրապետության տարածքում իրականացվող նպատակային ծրագրերի ֆինանսավորման նպատակով, եւ
4. մեկ ծրագրով (պայմանագրով) փաստացի ներգրավված միջոցների հանրագումարը (մայր գումարը) գերազանցում է 300 միլիոն ՀՀ դրամը:

Այն դեպքում, երբ Կենտրոնական բանկի խորհրդի հիմնավոր կարծիքով նախկինում նպատակային ճանաչված ներգրավված միջոցները կամ դրանց մի մասը չեն ուղղվել Կենտրոնական բանկ ներկայացված նպատակային միջոցների ներգրավման եւ տեղաբաշխման պայմանագրերով նախատեսված ծրագրերի ֆինանսավորմանը կամ օգտագործվել են ծրագրերով նախատեսված պայմաններից զգալի շեղումներով, բանկը ներգրավված նպատակային միջոցների գծով պարտադիր պահուստավորում իրականացնում է սույն կանոնակարգով սահմանված չափով: Ընդ որում, այդ միջոցների պահուստավորումը վերսկսվում է Կենտրոնական բանկի խորհրդի որոշմանը հաջորդող պարտադիր պահուստավորման հերթական ժամանակահատվածի սկզբից»:

2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի կողմից ընդունման պահից:

ԿԲ մամուլի ծառայություն

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) «ՊԳԳ-ՄԲԱՊՁԲ-07/51» ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ **ՀՀ ոստիկանության կարիքների համար ավտոմեքենաների ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 750 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ» «Բեջ-գալ» ՍՊԸ-ի 247230066158 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք. Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, Կ. Դումբյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ սույն հայտարարության հրապարակվելու օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրվա ժամը 15.00-ն:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԳՆԱՆՇՄԱՆ ՀԱՐՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) «ՊԳԳ-ԳՀԱՊՁԲ-07/73» ծածկագրով կազմակերպում է գնանշման հարցում՝ **«ՀՀ ոստիկանության կարիքների համար՝ հեռախոսի ապարատների ձեռքբերման» գնման պայմանագիր կնքելու նպատակով:** Գնանշման հարցման հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 600 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ», «Բեջ-գալ» ՍՊԸ -ի 247230066158 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք.Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, հանձնաժողովի քարտուղար Հ.Այունցին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ գնանշման հարցման հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 15.00:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԳՆԱՆՇՄԱՆ ՀԱՐՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) «ՊԳԳ-ԳՀԱՊՁԲ-07/74» ծածկագրով կազմակերպում է գնանշման հարցում՝ **«ՀՀ տնտեսական դատարանի կարիքների համար՝ մասնագիտական հագուստի (դատավորի պատմուճան) ձեռքբերման» գնման պայմանագիր կնքելու նպատակով:** Գնանշման հարցման հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 600 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ», «Բեջ-գալ» ՍՊԸ -ի 247230066158 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք.Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, հանձնաժողովի քարտուղար Հ.Այունցին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ գնանշման հարցման հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 16.00:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԳՆԱՆՇՄԱՆ ՀԱՐՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) «ՊԳԳ-ԳՀԱՊՁԲ-07/75» ծածկագրով կազմակերպում է գնանշման հարցում՝ **«ՀՀ ազգային անվտանգության ծառայության կարիքների համար կենցաղային պարագաների ձեռքբերման» գնման պայմանագիր կնքելու նպատակով:** Գնանշման հարցման հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 600 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ», «Բեջ-գալ» ՍՊԸ -ի 247230066158 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք.Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, հանձնաժողովի քարտուղար Հ.Այունցին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ գնանշման հարցման հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 10.00:

Կենտրոնական բանկի խորհրդի նիստում

Կենտրոնական բանկի խորհուրդը հոկտեմբերի 30-ի նիստում, որը վարում էր ԿԲ նախագահ Տիգրան Սարգսյանը, հաստատեց «Ապահովագրական բրոքերային կազմակերպությունների եւ դրանց պատասխանատու անձանց վերաբերյալ հրապարակման ենթակա տեղեկատվության ցանկը, ձեւերը եւ պարբերականությունը» 3/06 կանոնակարգը, 2008-2009թթ. հուշադրամների թողարկման ծրագրով նախատեսված «Վիլյամ Սարոյանի ծննդյան 100-ամյակ», «Վիկտոր Համբարձումյանի ծննդյան 100-ամյակ», «Սպենդիարյանի անվան օպերայի եւ բալետի պետական ակադեմիական թատրոնի հիմնադրման 75-ամյակ» հուշադրամների ուրվագծերը եւ տեխնիկական չափանիշները, ինչպես նաեւ ԿԲ 2008թ. գործառնական ծախսերի նախահաշիվը:

Փոփոխություններ եւ լրացում կատարվեցին «Բանկերի գործունեության կարգավորումը, բանկային գործունեության հիմնական տնտեսական նորմատիվները» կանոնակարգ 2-ում, փոփոխություններ կատարվեցին «Բանկերի հաշվետվությունները, դրանց ներկայացումը եւ հրապարակումը» կանոնակարգ 3-ում, լրացում կատարվեց 2008-2009թթ. հուշադրամների թողարկման ծրագրում:

Խորհրդի որոշմամբ «Փարվանա վճարահաշվարկային կազմակերպություն» ՓԲԸ դրամական (փողային) փոխանցումներ իրականացնող կազմակերպությանը «Վեստերն Յունիոն» վճարահաշվարկային համակարգում մասնակցության թույլտվություն տրամադրվեց, «Առէկսիմբանկ» ՓԲԸ-ն «Լիդեր» արտասահմանյան վճարահաշվարկային համակարգում մասնակցության թույլտվություն ստացավ, իսկ «Լիմիդա» ՍՊԸ-ին եւ «Տունառ» ՓԲԸ-ին արտարժույթի առք ու վաճառք իրականացնելու լիցենզիաներ տրամադրվեցին:

Խորհուրդը որոշեց ուժը կորցրած ճանաչել «ԳՐԱՆԴ» ապահովագրական ՍՊԸ-ին 1999թ. հունիսի 14-ին տրված թիվ 0027 ապահովագրական գործունեության իրականացման լիցենզիան:

ԿԲ մամուլի ծառայություն

Кредитный Консультант (Армения)

Организация Business and Finance Consulting (BFC) GmbH, которая специализуется на консультации и развитии микро-финансов, предлагает работу на полную ставку в качестве Кредитного Консультанта в многодонорном проекте финансирования средних и малых предприятий в Армении.

Требования:

- Высшее образование;
- Минимум 3 года практического опыта работы в области финансирования микро, малых и средних предприятий (MSME) или малых и средних предприятий (MSE);
- Опыт работы с коммерческими банками;
- Выраженные аналитические навыки;
- Умение писать отчеты;
- Квалифицированная и эффективная работа в команде.

Обязанности:

- Вводить и развивать новые подходы для финансирования малых и средних предприятий;
- Представлять эффективные методики кредитования;
- Инструктировать руководителей и менеджеров вовлечённых в финансирование малых и средних предприятий;
- Обучать штат сотрудников, включая фронт и бэк-офис и средний менеджмент;
- Анализ кредитного портфеля и риска;
- Расширять деятельность микро, малых и средних предприятий (MSME) в новых филиалах и регионах Армении;
- Проводить Кредитные комитеты;
- Вести переговоры со средним и старшим менеджментом на уровне филиалов и головного офиса.

Если Вы заинтересованы, пожалуйста, вышлите Ваше резюме, сопроводительное письмо и три рекомендации (имена и контакты) по эл. почте ursu@bfconsulting.org или по адресу РА, г. Ереван, пр. Маштоца 20, кв. 54, с пометкой «Вакансия Кредитного Консультанта».

Ի լրումն նախորդ ծանուցումների՝ «ՖԼՈՐԵՍ» Ա.Տ ՍՊԸ-ն տեղեկացնում է, որ «Աղամանդ» ԵԱՀԲ-ի հարթակում շարունակվում է «Հղկող հաստոց» ՓԲԸ-ի գույքի վաճառքը, այդ թվում՝

1ա գլխ. մասնաշենք (ընդհ. մակ. 11207,38 քմ), մ/գինը՝ 18929938 դրամ:
1բ գլխ. մասնաշենք (ընդհ. մակ. 1776,62 քմ), մ/գինը՝ 2386978 դրամ:
2 եռակցման արտադրամաս (ընդհ. մակ. 866,26 քմ), մ/գինը՝ 2528418 դրամ:
6 անգար N1 (ընդհ. մակ. 534,96 քմ), մ/գինը՝ 718746 դրամ:
7 անգար N2 (ընդհ. մակ. 550 քմ), մ/գինը՝ 928983 դրամ:
8 քարե պարիսպ, 595 գծմ, մ/գինը՝ 451156 դրամ:
9 երկաթե պարիսպ, 103 գծմ, մ/գինը՝ 120839 դրամ:
10 բետոնե պարիսպ, 308 գծմ, մ/գինը՝ 152463 դրամ:
Հասցե՝ ՀՀ, Շիրակի մարզ, ք. Գյումրի, Գ. Նժդեհի 1

Աճուրդի փուլերը՝ դասական եղանակով 01.11.2007-ից յուրաքանչյուր երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ, ժ. 13.00, մինչեւ 30.03.2008-ը՝ ք. Երեւան, Ագաթանգեղոսի 6/1 հասցեում: Տեղեկությունների համար դիմել բորսա՝ հեռ. 56-31-15, 56-52-28:

Գրանցվել են բանկի նոր մասնաճյուղեր

Կենտրոնական բանկի նախագահի հոկտեմբերի 29-ի թիվ 1/1331 Ա որոշմամբ գրանցվել են «ԱԿԲԱ-ԿՐԵԴԻՏ ԱԳՐԻԿՈԼ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ «Ապարան» եւ «Աշտարակ» մասնաճյուղերը, որոնք գործելու են համապատասխանաբար ք. Ապարան, Բաղրամյան 37 եւ ք. Աշտարակ, Երեւանյան 1 հասցեներում:

ԿԲ մամուլի ծառայություն

Կորել է

Արմեն Սպարտակի Գալստյանի ՊՏ N425272 դիպլոմը՝ տրված ֆինանսատնտեսագիտական տեխնիկումի կողմից՝ 1992թ-ին:

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-29-60

Լրատվական գործունեություն իրականացնող՝ «Ազգ օրաթերթ» ՍՊԸ, Երեւան, Հանրապետության 47: Պետական գրանցման վկայականի համարը՝ 02 Ա N 047261, տրված՝ 17.02.00 թ.: Թողարկման պատասխանատու, գլխ. խմբ. Հակոբ Ավետիքյան: Տպաքանակ՝ 3000, ստորագրված է տպագրության՝ 1.11.2007, գինը՝ 100 դրամ, տպագրում է «Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարանում՝ Արշակունյաց 2: